

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ben edebiyattan ibaretim

KAFKAOKUR

YAZ: ÖYKÜ - ÖZEL SAYI - YIL 6 - 2020 - 16 TL

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi



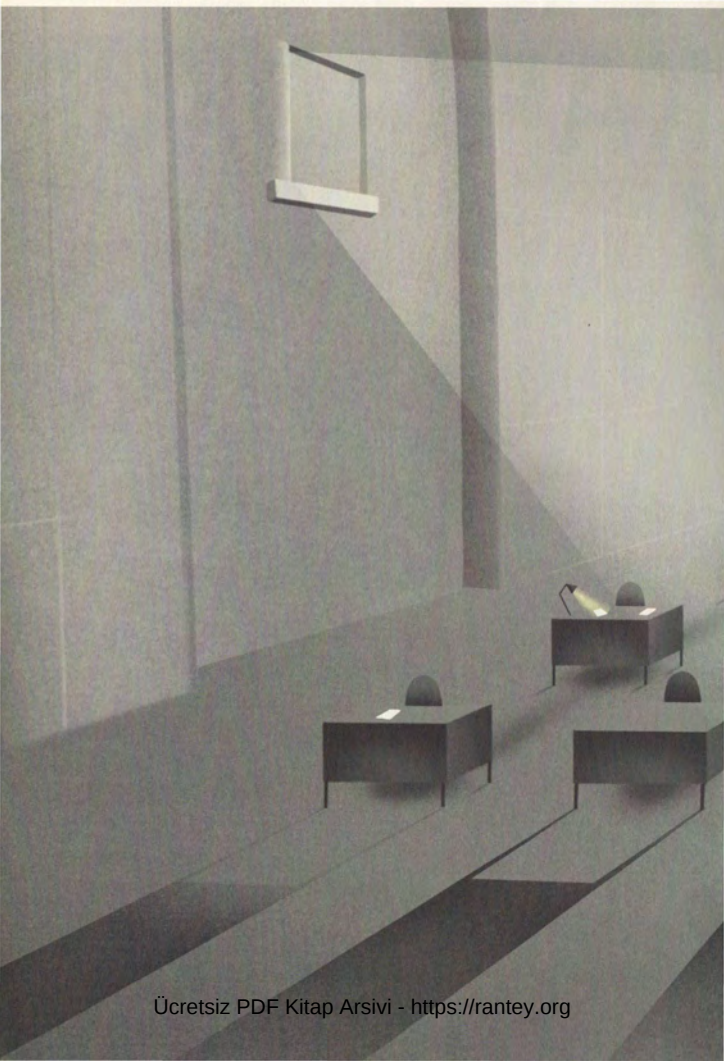
"BİZİM ASIL TALİHSİZLİĞİMİZ
BU KADAR UZUN BİR SÜRE BUNA İNANMIŞ OLMAMIZ."

FRANZ KAFKA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası







Konu:

KAFKAOKUR

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"...ben edebiyattan ibaretim."
Franz Kafka

Aylık Edebiyat Dergisi | Sayı Özel - 16 TL
kafkaokur.com - konudukkan.com - instagram.com/kafkaokur - twitter.com/kafkaokurdergi

İmtiyaz Sahibi: Kafka Okur Yayıncılık İçve Dış Tic. Ltd. Şti

Genel Yayın Yönetmeni: Gökhan Demir - Editör: Merve Özdoğru

Kapak ve Genel Koordinatör: Eren Caner Polat - Sanat Yönetmeni: Yeliz Akın

Sanat Yönetmeni: Tülay Palaz - Yayın Danışmanı: Baran Güzel

Saha Koordinatörü: Süleyman Özkara - Konu Dükkânı: Aslı Coşkun Demir

Adres: Firuzağa Mah. Hayriye Cad. No: 18 Mayıs Apt. K: 3 D: 5 Beyoğlu, İstanbul
İletişim: editor@kafkaokur.com

ISSN: 2148-6824 Yayın Türü: Yerel, Süreli Yayın

Baskı: İleri Basım Matbaacılık Tel: [212] 454 35 10 Matbaa Sertifika No: 33316

Dağıtım: Turkuvaş Dağıtım Pazarlama A.Ş. [216] 585 90 00

Yazarlar

Baran Güzel - Necip Tosun - Figen Şakacı - Hakan Bıçkıcı - Murat Özayaşar

Aslı Tohumcu - Okan Çil - Sinem Sal - Ethem Baran - Faruk Duman

Devrim Çakır - B. Nihan Eren - Berna Durmaz - Anıl Mert Özsoy

İllüstrasyon, Fotoğraf, Kolaj, Poster

Eren Caner Polat - Barış Şehri - Benhür Uygur - Gizem Gündüz - Nilay Adilim - Merve Yiğit

Dilruba Karalp - Başak Arslan - Serkan Yolcu - Emine Yılmaz - Selen Çelik Şeyşane

Yeliz Akın - H. Sercan Tunalı - Gamze Enginer Dizdar - Hande Koçhan

©Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar
elektronik ortamlar da dahil olmak üzere
yazılı izin olmaksızın kullanılamaz.

SUNUŞ

Durmaksızın inşa ediyoruz. Elimizdekiyle yetinmiyor, hep daha fazlasını, daha iyisini istiyoruz. 1899 yılında ABD Patent Dairesi Başkanı Charles Duell "Artık icat edilecek bir şey kalmadı," dediğinde, televizyon henüz icat edilmemişti. Atom bombası bir şehri çoluğuyla çocuğuyla yok edip kocaman gri bir bulutun altında bırakmamış, Steve Jobs dokunmatik telefonları tanıtmamıştı. Yahut Cicero, "Bu gök kubbe altında söylenmemiş bir söz yoktur," dediğinde Ece Ayhan "Aşk örgütlenmektir bir düşünün abiler" dizesini yazmamıştı henüz. 600-700 yıl evvel yaşayan bir edebiyatçı, bugünkü anlamda bir roman ya da öykü yazmayı hayal edemezdi herhâlde. Tıpkı bilim ve teknolojiye olduğu gibi edebiyatta da elimizdekiyle yetinmiyor; inşa etmeye, yeni şeyler denemeye devam ediyor; daha iyisini istiyoruz. Bütün bu inşa süreci yüzyıllardır devam ediyor.

Edebiyat en basit tanımıyla; bir olayı/durumu hayal gücüyle süsleyerek sözcüklerle aktarma sanatıdır. Bana öyle geliyor ki "öykü" edebiyat tarihi boyunca insanın bir olayı/durumu anlatmak için icat ettiği en gelişmiş, yeni bir şey denemeye en çok imkân tanıyan anlatım türüdür. Öyle ki Maupassant'tan Çehov'a, Poe'dan Borges'e, Kipling'den Salinger'a, Sait Faik'ten Ömer Seyfettin'e, Sabahattin Ali'den Füzûzan'a, Ferit Edgü'den Tomris Uyar'a yüzlerce, binlerce farklı şekil ve tarzda öykü yazıldı.

KAFKAOKUR Dergisi olarak kurulduğumuz günden itibaren çıkardığımız her sayıda usta ve amatör öykücülerin eserlerine yer vermeye büyük özen gösterdik. Edebiyatın yüzlerce yıldır süregelen inşa sürecine naçizane bir katkı sunmaya çalıştık. Bundan sonra da genç yeteneklere yer vermeye, onları aynı sayı içinde usta öykücülerle buluşturmaya devam edeceğiz.

Öykü okumayı seviyoruz. Herkesin anlatacak bir hikâyesi, yazacak bir öyküsü olduğuna inanıyoruz. Bu sayımızı tüm öykü severlere ve sevmesi gerekenlere adıyoruz.

Baran Güzel

ÖYKÜNÜN SERÜVENİ, ÖNEMLİ DURAKLARI

Dünya Öykücülüğünün Serüveni

Son yazınsal buluş olarak nitelenen öykü, tarihsel serüveni içinde, her sanat gibi sürekli kendi kendisiyle hesaplaşma, yüzleşme, yenilenme süreci yaşamıştır. Anlatımın daha etkin, tutarlı, vurucu olabilmesi için yapı, biçim, ses peşinde koşan öykücüler; keşif, dönüştürme, inşa hareketiyle yeni biçimler, yeni imkânlar aramışlardır. Yaratıcı etkinliğin doğası da budur zaten: Kuralları, beğenileri, oluşları sürekli sorgulamak. Bu süreçte öykütçiler, bazen şiirin (imge/akıcılık/anlam yoğunluğu), bazen resmin/sinemanın (gösterme/kurgu), bazen de müziğin (ritim) olanaklarından yararlanarak öykünün evrenini genişlettiler. İnsanı, hayatı, eşyayı kimi açık ve yalın, kimi kapalı ve soyut yansıtma yoluna gittiler.

Rusya, ABD, Arjantin, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Kırgızistan, İran gibi birbirinden farklı coğrafyalarda yaşayan kurucu, dönüştürücü öncüler; öyküye yeni anlayışlar, yeni bakış açıları kazandırırken öykü türünün parlak ürünlerini verdiler. Birbirinden farklı coğrafyalarda yaşayan bu kurucu, dönüştürücü öncüler, öyküye yeni anlayışlar, yeni bakış açıları kazandırırken öykü poetikasına kaynak oluşturacak ürünler verdiler. Kuşkusuz bütün bu arayışlar "anlatmak" ana kaynağından saparak çeşitli yönlere akan nehirlerdi. Kimi sırıltılı, gürültülü, tezahüratı bol; kimi derinden, sessiz, gösterişsiz akan nehirler. Ama kaynak aynıydı: Anlatmak. Çünkü "anlatmak" öykünün ana karakteriydi.

Bu süreçte, olay öyküden, durum ve atmosfer öyküsüne; portre öykücülüğünden soyut/simgesel öykücülüğe; bilinç akışı ve çok seslilik denemelerinden postmodern öykücülüğe geniş bir çeşitlilik sergilendi. Bu yapısal değişim serüveni, bir bakıma öykünün estetik özerklik serüvenidir de. Öykü, ilk dönemlerde özellikle gazeteci öykücüler aracılığıyla "magazin" yönü ağır basan bir anlayışla yola çıktı. "Deneme hikâyeciliği" ve "portre hikâyeciliği"ne yaslı bu anlayış, modern öykünün ilk acemi adımlarıydı. Bu öyküler, kısa yazmanın parlak geleceğini işaret etmekle birlikte yazınsal bir tür olmanın gereklerinden uzak bir yapı sergiliyordu. Çünkü estetik unsur, içeriğe göre oldukça geri plandaydı. Ancak, modern öykünün ilk ciddi duraklarından biri "olay öykü" oldu. Maupassant adıyla simgeleşen bu yönelimle öykünün özerkliğinin temelleri atıldı. Genç yazınsal tür olan öykünün sevilmesinde, okur karşısında anlam kazanmasında "olay öykü" anlayışının katkısı büyük oldu. Bu yaklaşımda "olay", "hikâye", "entrika" öykünün olmazsa olmaz gereklerindendi. Öykü, bir olay, hikâye etrafında gelişir; klasik serim, düğüm, çözüm disiplini çerçevesinde kurgulanırdı.

Çehov'la birlikte olaydan, konudan ziyade insanı ön plana çıkaran, onun psikolojisini yansıtan öyküler yazılmaya başlandı. Öykü, Çehov'dan sonra da gelişim ve yenilenme çizgisini sürdürdü. Zamanla dışsal eylem ve olaylardan çok, bir hâl, içsel serüven, öykücülerin gözde temaları oldu. Yazarlar olaydan hiç bahsetmeden, olayın anlatıcıda yarattığı izlenimleri, etkileri, çağrışımları öyküleştirmeye başladılar. Ardından biçimsel denemeler ve soyut, sembolik yaklaşımlarla oluşturuldu öyküler. Öykücüler, kimi insani tutum ve davranışları, güncelin ucuzculuğundan, kolay tüketiminden kurtararak evrenselleştirme ve yarımlara taşımak için soyut, sembolik anlatımlara yöneldiler. Böylece öykü, biçim ustalıklarıyla ve soyut, gerçeküstü yaklaşımlarla yepyeni, mümbit bir alana girdi. Bu yönelimin sayısız başyapıtı verildi. Bu estetik arayışın ilk somut göstergesi dile bakış oldu. Dil ile oynamak, dilin olanaklarını zorlamak ve metinsel başarılarla ulaşmak, öykücü için kaçınılmaz hâle geldi. Bu denemeler bir anlamda öykünün biçimsel arayışlar için ne kadar uygun bir tür olduğunu da ortaya koyuyordu. Öykü bu süreçte tüm sanatlarla ve disiplinlerle yoğun bir ilişki içerisine girdi: müzik, resim, fotoğraf, şiir, roman, felsefe... Artık bilinç akışı, yeni roman, gerçeküstücülük, varoluşçu yaklaşımlar, büyümlü gerçekçilik ve postmodern tutum öyküde değerlendiriliyordu. Bir başka ifadeyle öykü, ilk dönemlerdeki gazete-

*Yaratıcı etkinliğin
doğası da budur zaten:
Kuralları, beğenileri,
oluşları sürekli
sorgulamak.*



ci-hikâyeci tavırlarından, artistik arayışlara, oradan da çok özel biçimsel denemelere uzanıyordu.

Gogol "küçük insan"ların dünyasına sokularak öykü sanatının en kullanışlı tipini yarattı; Poe öykünün hem kuramsal temellerini attı hem de kuru, fantastik türü öykülerin parlak örneklerini verdi; Maupassant olay öykünün başlatıcısı oldu ve öykünün geniş kitlelerce sevilmesini sağladı; Çehov öyküye sadelik, yalnlık ve minimalist anlayışı kazandırdı; E.T.A. Hoffmann modern anlatılara geçişte fantastik öykünün kurucu adlarından biri oldu; Mark Twain belki kısa öykünün modern örneklerini değil ama ana kurallarını, alacağı yolu, gitmesi gereken yönü belirledi; Maksim Gorki toplumsal gerçekçi öykünün öncülerinden biri oldu; O. Henry yeni hayat, zenginlik içinde bir gelecek bekleyen dönemin Amerikan orta sınıfının rüya, umut ve geleceğini öyküledi.

Mansfield, Çehov'un öykü anlayışını bilinç akışı ve içsel serüven tekniğiyle zenginleştirdi; Joyce içine kapanmış bir şehrin (Dublin) sesi oldu ve modern öyküye bir karakter olarak şehri soktu; Kafka modern insanın bunalımlarının, açmazlarının ve çıksızlığının en iyi ifadesinin öyküyle mümkün olabileceğinin örneklerini sergiledi; Hemingway sadece diyaloglarla öyküde neler yapılabileceğini ortaya koydu; Faulkner girift biçimiyle kötülüğü ve adaletsizliği belgeledi; Borges öyküyü tarih, felsefe ve edebiyat birikimiyle buluşturdu; Sâdik Hidâyet Doğulu insanın yaşayışını, sorunlarını, renklerini öykünün modern imkânlarıyla biçimleyerek evrensel edebiyata kazandırdı; Gabriel García Márquez hayal gücünün, fantastiğin, gerçeğin örtüsünün aralanmasındaki rolünü örnekleterek, büyütlü gerçekçilik akımıyla öykü dünyasına yepyeni bir renk kattı.

Jack London serüven, korku, ölüm odaklı öykülerin başarılı örneklerini verdi; Sherwood Anderson yeni yollar ve yönler bularak öyküyü zenginleştirip geliştirdi; Oscar Wilde masallar aracılığıyla simgesel dilin çok katmanlı dünyasında yepyeni dünyalar kurdu; Stefan Zweig kusursuz karakter psikolojisi, derinlikli gözlemler ve ayrıntı zenginliği ile karmaşık insani ilişkileri öykülerinde sergiledi; Thomas Mann etkileyici, derinlikli tasvirler ve tespitlerle dönemin yaşantısını, anlayışını, mekânlarını, şehirlerini öykülerde resmetti.

Truman Capote dışlanışları, yalnızları iç yakıcı bir derinlikle gündeme getirirken Amerikan rüyasına ağır bir darbe indirdi; Julio Cortázar fantastik eğilimleri, postmodern ve deneysel yaklaşımları, geleneksel biçimleri reddeden yazınsal tutumu ile öyküyü ileri bir noktaya taşıdı; J. D. Salinger modern öykünün en iyi temsilcilerinden ve yol açıcılarından biri oldu; Jean-Paul Sartre bireyin özgürlüğünü savunan ve varoluşu felsefenin temel örneklerini örnekleyen simge öykülere imza attı; Albert Camus derinlikli karakterler, işlevsel betimlemeler eşliğinde varoluşunun anlamını arayan yalnız, yenik lahranmışlar taşıdı.

Wolfgang Borchert ölüm ve hayat ikilemini öykülerine ustalıkla yansıttı; Flannery O'Connor ırk ayrımcılığı, suç-ceza ilişkileri ve kırsal kesim insanının acımasızlığı konularını ustalıkla işledi; Dino Buzzati fantastik, gerçeküstü yaklaşımlarla öyküyü bol açılımlı bir mecraya taşıdı; İzak Babel öykülerinde şiddet, yaşama tutkusu, savaş ve yoksulluğu iç içe şiirsel bir dille aktardı; Ingeborg Bachmann özgür birey olmanın önündeki engelleri, bu uğurda çekilen acıları, imgesel, yoğun, şiirsel bir dille anlattı; Andrey Platonov güçlü atmosfer, derinlikli karakterler ve çarpıcı temalarıyla kısa öykünün de başyapıtlarını kaleme aldı; Cengiz Aytmatov toprağının, kültürünün, yaşadığı coğrafyanın tüm görünümünü, birikimini öyküye yansıttı.

Italo Calvino gerçekçilikten fantastiğe, postmodernizmden masallara kadar anlatmanın büyüsunü öykülerine yansıttı; Alice Munro sade, serinkanlı, derin bir anlatımla dramları trajedileri öyküledi; Raymond Carver Amerikan rüyasının bir kenara ittiği, yalnız, kötümser ve yenilmiş insanların dünyasına eğildi; Mihail Bulgakov ironik, fantastik, gerçeküstü bir anlatımla despotizmi gündeme getirdi; Jack Cheever her alanda yaşanan yozlaşmayı işledi.

Hiç kuşkusuz öykü geçmiş birikimine yaslanarak kendi içsel dinamiğiyle gelişimini, arayışını sürdürecektir. Her sanatçı, kimi bu yazarlara yaklaşarak kimi de uzaklaşarak yaşadığı deneyimleri karşılayacak estetik biçim arayışı içerisinde olacaktır. Bu birikim de öyküyü edebiyat dünyasında farklı bir yere taşıyacaktır.

Türkiye'de Öykünün Serüveni

Öykü, tarihsel kökenlerine gitmeden yazınsal tür anlamında konuşursak son yüzyıl Türk edebiyatında zengin bir birikim yaratmıştır. Şiir ve romanın yanında işlevsel bir tür olarak edebiyatımızda saygın yerini almıştır. Yazınsal türlerin, zamanın ritmine, nitelikli yazar kuşağının belli bir dönemde yoğunlaşmasına, yaşanan sosyolojik/tarihsel konjonktüre bağlı olarak bazen parlak, ışıltılı, bazen de sıradan, dingin bir dönem yaşadıklarını biliyoruz. Öykücülüğümüz de aynı serüveni yaşamış, bazen kırılmalar, sürçmeler, bazen de canlanma ve yeniliklerle gelişim çizgisini sürdürmüştür.

Bu tarihsel süreç içerisinde bakıldığında öykücülüğümüz sürekli yenilik, değişim ve gelişme içerisinde olmuştur. Dünya ölçeğinde eserler üretmiş ve öykü sanatını nitelikli bir yere taşımıştır. Bu anlamda Türk öykücülüğü öncelikle biçimsel anlamda dünya öykücülüğünün hem mirasçısı hem de özgün, farklı bir sesi olmuştur. Öyle ki modern öykünün geçirdiği evrelerin iz düşümünü, öykücülüğümüzde bulmak mümkündür. Bu bağlamda Maupassant ve Çehov çizgisi, Kafkaesck, bilinç akışı, varoluşçuluk, gerçeküstücülük, postmodernizm gibi eğilimlerin yansımaları izlenmiştir. (Kuşkusuz bu sözlerle, tümüyle etki altındaki bir öykü gelişim çizgisinden değil,

“1950 kuşağı öykücülerinin en belirgin özelliği, dili simgesel, imgesel, soyut bir kullanım alanına sokmalarıdır. Onlar da ikinci yeniciler gibi kapalı, soyut, çağrışıma, metaforlara yaslanan bir dili tercih ettiler. Biçimsel tutum öncelikli seçimleri oldu.”

dünya öykücülüğünün bir parçası olma serüveninden söz ediyoruz.) Öte yandan hiç değişmeyen ortak duyguların da izi sürülür: İnsanlık durumları, evrensel değerler ve sadece insan olmakla elde edilebilecek iç değer, iç bilinç.

Öykü Hafızamız

Ömer Seyfettin bir geçiş dönemi öykücüsü olarak Osmanlı ve Cumhuriyet arasındaki değişim ve yaşanan çözümleri, gelişmeleri, düşünsel tartışmaları; Memduh Şevket Esendal insanımızın zaaf ve güçlü yanlarını, onları yaşatan iç dinamikleri, değişim karşısındaki tavırlarını; Refik Halid Karay köy yaşamı, bürokratik çöküş, işçi sömürüsü, hayat kadınları, kadın sömürüsü temalarını; Sabahattin Ali muhalif kimliğinin bir yansıması olarak sınıfsal çelişkileri, sömürüyü, adaletsizlikleri; Sait Faik bir köşeye itilmişleri, sokak serserilerini, hayat kadınlarını, balıkçıları; Orhan Kemal ırgatları, memurları, işsizleri, hamalları, kâtipleri, dilencileri, çöçükleri, serserileri, kısaca toplumun alt kesimini; Sabahattin Kudret Aksal hayat algısını, mutluluk kavramını ve aile kurumunu; Rasim Özdenören eskiyle bağlarını koparmış, yeniyile de uyum sağlayamamış, boşluktaki bireyin toplumsal yapıda yalnızlaşmasını, yabancılaştmasını; Adalet Ağaoglu baskı otorite ve bürokrasinin kısırdığı insanlık hâllerini; Umrhan Nazif Yiğitler çağdaş organizasyonlar tarafından kısırılmış küçük insanın/memurun çaresizliğini, yenilmişliğini; Selim İleri küçük burjuvayı, toplumla sağlıklı ilişkiler kuramayan aydınları/sairi/sanat öğrencisi genci, ömrü boyunca sevgiyi aramış ama bir türlü yakalayamamış gönül yorgunu insanları; Sevinç Çöküm eşya ve insan arasındaki ilişkileri irdeleyip özellikle ömrünün sonuna yaklaşmış insanların yaşadıkları psikolojileri; Mustafa Kutlu “Şark hikâyeciliği” yaklaşımıyla yerli bir ruh iklimini, kültür ve duyarlılığını; Nezihe Meriç bireysel hayatları yok sayan toplumsal baskıları, anlayışsızlıkları, kadınların özgürlük arayışlarını; Tarık Buğra çevreyle bağlarını koparmış, iletişimsiz, yenik, yalnız tipleri; Ahyhan Bozfrat kadın sorunlarını, kadının aile ve toplum içindeki kısırılmışlığını; Kâmurhan Şipal aile, din, cinsellik, büyük yolculuklar temalarını modern öykünün imkânlarıyla anlattılar.

Haldun Taner mizah, hiciv, ironi yaklaşımlarıyla hayat ve doğa yüceltimi ile insan sevgisinin öykülerini yazdı; Sevim Burak “anlam”ı ve “hikâye”yi tümüyle reddedip dilsel/biçimsel denemeler peşine düştü; Selçuk Baran kadın-erkek ilişkilerinin sorunlarını öykülerinde

tirdi; Fûruzan bakış açısı tutarlılığı, serinkanlı anlatım ve abartısız duygu aktarımıyla öykümünün çitasını yükseltti; Sevgi Soysal ülkemizde yaşanan toplumsal, sosyolojik değişimlere tanıklığı sergiledi; Tomris Uyar gerçeküstücülükten postmodernizme, fantastikten sembolik yaklaşımlara kadar pek çok anlatım imkânlarının başarılı örneklerini verdi; Nursel Duruel yenilikçi tutumu ile öykücülüğümüzün imkânlarını genişleten öykülere imza attı; Hulki Aktunç dil bilinci, biçimsel yenilikler ve arayışlarla kalıcı bir öykü evreni kurdu.

Türk öykücülüğünün kırılma evreleri, 1950’ler, 1970’ler, 1980’lerdir. Bu üç dönem Türk öykücülüğünün önemli birikim dönemleridir. 1950’ler Türk öykücülüğünde özellikle varoluşçuluk akımının yazınsal örneklerinin sergilendiği yıllardır. Feyyaz Kayacan, Demir Özlü, Leylâ Erbil, Erdal Öz, Ferit Edgü, Orhan Duru, Adnan Özyalçın, Onat Kutlar, Bilge Karasu bu akım içinde yer alırlar. 1950 kuşağı öykücülerinin en belirgin özelliği, dili simgesel, imgesel, soyut bir kullanım alanına sokmalarıdır. Onlar da ikinci yeniciler gibi kapalı, soyut, çağrışıma, metaforlara yaslanan bir dili tercih ettiler. Biçimsel tutum öncelikli seçimleri oldu. Varoluşçu öğelerin yanı sıra, gerçeküstü öğeleri de öykülerinde değerlendirdiler. Varoluşçuluğun “insanın, kendisinin yarattığı ve yeryüzünde başka hiçbir şeyin kendisine yol göstermediği evrendeki tek varlık olduğu” görüşü, öykülerinin çıkış noktası oldu. Bunalım, kaos, toplumsal başkaldırı ana izlek olarak öykülerinde yer aldı. Ham gerçeğin yerine düşü, sosyal meselelerin yerine bireysel özgürlükleri koydular. Düşü, gerçeği kavramada sanatsal bir yöntem olarak kullandılar. *Avangardist* ve yenilikçi bir tutumu benimseyen 1950 kuşağı, Kafka, Camus yanında, Joyce, S. Beckett, Faulkner’den da etkilendi. Mekan olarak köyü veya taşrayı değil şehri seçip şehrin bunalan insanını anlattılar. Böylece 1950 kuşağı bu tavırlarıyla hem sosyal gerçekliğe hem de köy edebiyatına mesafeli durarak o güne kadar ki edebiyat geleneğine de hepten başkaldırmış oluyordu. Kuşkusuz bu kuşağın niyeti Sait Faik’le başlayan “bireyin yüceltilmesi” tavrını, evrensel boyuta taşımak, dünya ölçeğinde bir edebiyat yapmaktır. Bu nedenle kimi yorumcular 1950 kuşağını, öykücülüğümüzdeki “ilk modernist çıkış” olarak nitelilemişlerdir.

1970’ler ise işgallerin, boykotların, siyasi cinayetlerin görüldüğü, Türk toplumunun yaşadığı en çalkantılı zaman dilimidir. Terör ve şiddet olayları yaygınlaşmış, her şeye karşın bir politikalı aygıtı yaşamıştır. Bu büyük

"Bu anlamda 1970'lerin öyküsü geleceğe ve ütopyalara yaslanırken, 1980 öyküsünün geçmişe ve geride kalanlara 'bakması' boşuna değildir. Çünkü 1980'lerden sonra büyük bir yıkım yaşanmış, her şey değişmiştir."

mücadele ortamından yazınsal yaşamın etkilenmemesi elbette düşünülemezdi. Öyle de oldu. Politika ile sanatın mesafesi kısaldı. Bu dönemde sanatçılar bir mücadelenin içinden seslenmek durumunda kaldılar. 1970'lerde sanat-edebiyat alanında "sosyalist gerçekçilik", "toplumcu gerçekçilik" en çok konuşulan kavramlar oldu. Bu yaklaşımı benimseyen öykücüler, özellikle işçileri, emekçileri, yoksulları vb. gündeme getirdiler. Dönemin öykücülerinin tümünde benzer yaklaşımlar gözlemlendi. 15-16 Haziran olayları, 12 Mart 1971 muhtırası, grevler, devlet baskısı, öğrenci olayları öykülerde en çok işlenen temalar olur. Dönemin öykü dili; sivri, acılı ve öfkelidir. Siyasal alanda yaşanan keskin, ideolojik kamplaşma, edebiyatı da kuşatır. Ne var ki bu dönemin öykülerini yine de tümüyle siyasanın emrinde bir sanat anlayışı olarak mahkûm etmek yanıltıcıdır. Çünkü bütün bu angaje anlayışa karşın, yine de öykücülüğümüz bu dönemde büyük sıçrama yapmıştır. 1950'lerin güçlü çıkışı ve 1960'ların birikimi, özellikle biçimsel arayışlar/yenilikler ve tema çeşitliliği olarak öykü dünyamıza yansımıştır.

Ne var ki 12 Eylül 1980 darbesiyle hem ülkenin hem de edebiyatın çehresi değişir. Edebiyat tarihimizde derin bir kırılma, kopuş, yüzleşme dönemi olan 1980 sonrasını şöyle özetlemek mümkündür: Gerek ülkede yaşanan toplumsal değişimler/dönüşümler (12 Eylül) gerekse tüm dünyada gerçekleşen değişimler (soğuk savaşın bitişi, küreselleşme) ideolojilere olan inancın sarsılmasına, beraberinde de kimlik bunalımı ve arayışlara neden oldu. 1980 öncesinin kodları, yaşananları açıklamakta yetersiz kalırken, bireylerde, ağır mutsuzluk ve karamsarlığı doğurdu. Yaygın deyişle büyük anlatılar çöktü, bireyler gelecek tasarımlarını yitirdiler. Öte yandan ülkedeki baskı, işçene ve kıyımlarla birlikte depolitizasyon sürecine girildi.

Bu toplumsal iklim, yazınsal ortamı da etkiledi. Yaşananlar, genelde edebiyatçıların, özde öykücülerin edebiyatı yeniden sorgulamalarına neden oldu. Ekonomik ve sosyal değişimlerle birlikte yeni anlayışlar, görüşler, biçimler edebiyat dünyasında revaç bulmaya başladı. Kuşkusuz 1980 öncesinin edebi sesi öfkeli, sert, buyurgan, hırçın bir sestir. Çünkü bu "isyan"ın sesi idi. 1980 sonrasının sesi ise daha içsel, daha derin, kırık bir ses oldu. Bu da yenilginin, tefekkürün, hesaplaşmanın sesi idi. Öykülerde, amaçlanan, ideal olandan çok, yaşanan gerçeklik gündeme getirildi. Çıplak gerçeklik ve çığ doğruların arka planı tartışıldı. Politik söylemden uzaklaşılrken; biçimci/estetik kaygılar, çok katmanlı anlatım, ortak bir karakter olarak öne çıktı.

1980 sonrası kuşağının öykücülere için bu tür kimi ortak yanlar bulunsa da bu yazarlarda tek bir poe-

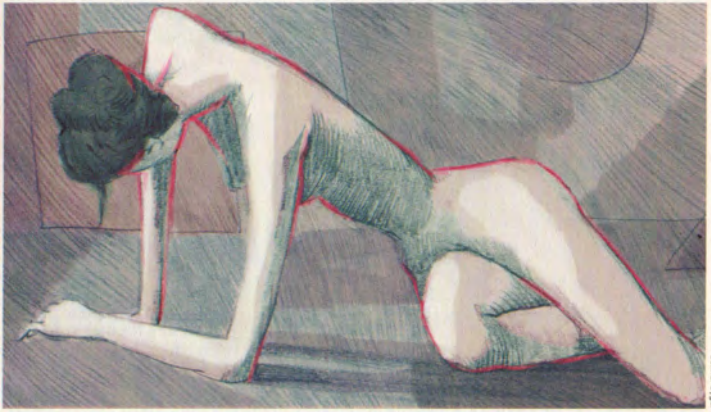
tik tutumdan söz etmek zordur. Tam aksine, 1980 sonrası öykülerinde yaygın bir çeşitliliğe, farklılığa ve bireysel çıkışlara rastlarız. Bu anlamda 1980 sonrası yazarlarının öykü poetikaları birbirinden farklıdır. Çünkü bu dönem bir bakıma kopuşlar, arayışlar dönemidir. Ancak bir genelleme yapmak gerekirse yenilikçilik, arayış, biçimcilik, farklılık, postmodern tutum, düş-gerçek ile hayat-kurgu ikilemi bu dönem öykücülüğümüzün baskın öğeleri olarak sıralanabilir. Bu anlamda 1980 sonrası, 1950'lerin büyük çıkışına eklenmek isteyen, yenilikçi arayışların yaygınlaştığı bir dönem olmuştur. Ahmet Hamdi Tanpınar, Oğuz Atay, Bilge Karasu ve Yusuf Atılgan siyasi karmaşanın sona erdiği bu dingin dönemde yeniden keşfedilmiştir. Bu ise sanatta biçim/estetik ağırlıklı tutumun sahiplenilişi demektir. Çünkü bu dönem öykücülüğünün en belirgin özelliği, modernist/entelektüel çizgiyi yansıtmasıdır.

Bu anlamda 1970'lerin öyküsü geleceğe ve ütopyalara yaslanırken, 1980 öyküsünün geçmişe ve geride kalanlara "bakması" boşuna değildir. Çünkü 1980'lerden sonra büyük bir yıkım yaşanmış, her şey değişmiştir. Bu yüzden hesaplaşma kaçınılmazdır. Bu yazarların önllerinde buldukları yabancılaşmış hayatı "temize çekmeleri" gerekirdi. Hayat, "bizimizin hepimiz için yaşadığı bir olay" olmaktan çıkmış, herkes kendine dönmüştü. Ama insanlar bu yeni duruma yabancıydı. İşte öykücüler, 1980'lerde, 1990'larda bu "yeni"yi anlamlandırmaya çalıştılar.

1990'ların başından itibaren kaynaklarını Umberto Eco, Jorge Luis Borges, Italo Calvino, Franz Kafka, Bilge Karasu, Oğuz Atay, Yusuf Atılgan, Sevim Burak, Vüs'at O. Bener'in oluşturduğu yenilikçi, biçimci bir öykü anlayışının genç öykücülerde ortak bir eğilim olarak benimsendiğini görürüz. Bu dönemde yalnızlık, zaman, hesaplaşma, metinler arası, oyunsuluk ortak zemininde öyküler yazıldı, postmodern tutum öne çıktı. Bu öykülerde hayat ve kurgu karşılaştırması yapılırken hayatla yüzleşme ağırlıklı tema olarak değerlendirildi. Bu yazarlarda hem biçim hem de içerik anlamında bir örtüşmüşlük gözlemlendi.

2000'li yıllarda da öykücülüğümüzün yön vericileri yine benzer isimler oldular. 1980 kuşağı ve 1990 hareketinin yenilikçi öykücüler 2000'lerde de büyük öykü atılımının yürütücüsü oldular.

Öykünün sağlam bir arka planı var bu topraklarda. Bu direnç ve birikime dayanarak, dünya ölçeğinde türün zirveleri bu topraklarda yazılıyor. Öykü sağlam temeller üzerinde, geleceğe umutla bakıyor, insanlara, birikim, tecrübe aktarmayı sürdürüyor.



Figen Şakacı

KAÇ KİŞİLİKTİR BİR AŞK?

Geçmiş zamanların sabahları ne güzeldi. Her türlü mecazı kaldırılabildi. Sen yanımda uyurken aşkım büyüttü, kulağına hiç duyamayacağın cümleler üflerdim. İçerden tıktırılarak geldiğinde kalk borusunun çaldığını anlar, coşkuyla fırlardık yataktan. Birazdan heyecanla günü yaşamaya hazırlanacaktık. Her günün bizden bekledikleri, bizim her ana borcumuz vardı çünkü. Sabah-akşam birbirinden ayrılmayan biz üç güzel genç, evden aynı anda çıkacak, okulun kapısından girer girmez aynı insanlara selam verecek, dersimiz her ne olursa olsun, hocanın anlattıklarına kılıçkılı sorular soracak, kantinde sigaralarımızı tütündürken, akşam nereye takılacağımızın planlarını yapacaktık.

Gece yarısı sarhoş hâlde ikinizin kollarında eve geldiğimde siz yorgunluktan sızar, ben mutluluktan ayıldım. Sanki bıraksalar üçümüzü bu evde, gizli bir sözleşmeyle yaşlanacaktık. Sessizliğiniz bile yeterdi kendimi güvende hissetmeme. Birinize yangılı bir aşkla bağlyken, diğerinize derin bir sevgi duyuyor, aşkın her türlü sevmeye hâlini kucaklayan bir dünya yarattığına, bu dünyada ikinize de yer olduğuna inanıyordum. Aşkı; heyecanla, tutkuyla, arzuyla ölçüyor, sevgiyi sakinlikle, huzurla, arkadaşlıkla tarifliyordum.

Bugünden geriye bakıyorum da şimdi, bu ayrılık her birimizi ayrı vurmuş. Benim aşkın koynundan kalkıp, sevginin peşinden yollara düşmemin üzerinden yıllar geçmiş... Başka bir ülkeden aşka bakmak, tarihi yeniden yazmak gibi şimdi... O tarihin içine gençlikten çok, şimdiki zamanın ruhunu katınca hatıraların içinden katır kutur bir ses geliyor. Kasılmış bir boyun, heyecanını çoktan yitirmiş bir gövde, feri gitmiş gözlerle aynaya bakan bir surat ve her köşe başında dans eden o eski benin hayaleti var şimdi karşımda... "Kalbin ritmiyle oynarsan ayar bozarsın," diyen akil adamım, çalışma odasında viskisini yudumluyor. O da önüne bakıyor genelde, masasında hep açık duran bilgisayarına... Bir de artık puro içiyor, sabahları kahvaltı etmiyor, akşamları geç geliyor, uyurken yarını, yarın da öbür günün işlerini düşünüyor. Ben bu uzak ülkede, IKEA teknolojisile döşenmiş eşyaların arasına saklılar diziyorum, çiçeksiz yeşil bitkiler boy veriyor, haber bültenlerinin diliyle konuşuyorum komşularla, o da çoğunluk kapı önlerinde... Uzun yürüyüşler yapıyorum yalnız başıma... O yolda her birimizin içine aynı ayrı işler yerleştiğini düşünüyorum, her aynı anıdan düşünüyorum.

"...aşkın her türlü sevmeye hâlini kucaklayan bir dünya yarattığına, bu dünyada ikinize de yer olduğuna inanıyordum."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranterey.org>

SORUŐTURMA

KAFKAOKUR Dergisi olarak elli edebiyatçıya en sevdikleri beş gerli, beş yabancı öykücüyü sorduk. Bütün cevaplar geldiğinde, isimleri aldıkları oy sayısına göre listeledik. Bu sıralama elbette kişiden kişiye göre deęiőecektir. Herkesin "en iyi" listesi farklıdır. Ancak bizim burada yapmak istediğimiz Türkiye'de en sevilen öykücülere dair temayülü belirlemek.

Soruőurmaya katılanlar: Adnan Gerger, Akın Çetin, Alparslan Demir, Anıl Mert Özsoy, Arzu Bahar, Aykut Ertuğrul, Bhanur Garan, Bahri Butimar, Banu Özyürek, Baran Güzel, Begüm Kaki, Buket Uzuner, Cansu Cindoruk, Cem Tunçer, Cihat Duman, Devrim Çakır, Deniz Tugay, Ece Karaağaç, Emek Erez, Emirhan Burak Aydın, Gizem Demirel, Emrah Polat, Erkal Ünal, Faruk Duman, Gonca Özmen, Hakan Bıçakcı, İlker Kocael, İrem Uzunhasanoğlu, Kaan Murat Yanık, Kadir Aydemir, Kerem Işık, Mert Tanaydın, Murat Çelik, Mustafa Orman, Nazlı Berivan Ak, Nazlı Demet Uyanık, Nermin Mollaoğlu, Nihan Özkoçak, Okan Çil, Ömer Türkes, Sedat Demir, Serkan Türk, Seval Şahin, Sibel Öz, Soner Sert, Suat Duman, Şirin Etik, Uğur Nazlıcan, Utku Yıldırım, Yavuz Türk.

YERLİ ÖYKÜCÜLER

1. Salt Faik Abasınayık
2. Vüs'at O. Benner
3. Tomris Uyar
4. Bilge Karasu
5. Ferit Edgü
6. Oğuz Atay
7. Haldun Taner
8. Sabahattin Ali
9. Nezihe Meriç
10. Feyyaz Kayacan
11. Füzûzan
12. Sevim Burak
13. Leyla Erbil
14. Sevgi Soysal
15. Onat Kutlar
16. Hülki Aktunç
17. Memduh Şevket Esendal
18. Refik Halid Karay
19. Cemil Kavukçu
20. Orhan Kemal

YABANCI ÖYKÜCÜLER

1. Anton Çehov
2. Julio Cortázar
3. J. D. Salinger
4. Jorge Luís Borges
5. Edgar Allan Poe
6. Italo Calvino
7. Dino Buzzati
8. Sâdık Hidâyet
9. O. Henry
10. John Cheever
11. Nikolay Gogol
12. Raymond Carver
13. Ernest Hemingway
14. Flannery O'Connor
15. James Joyce
16. Alice Munro
17. Franz Kafka
18. Virginia Woolf
19. Ursula K. Le Guin
20. Etgar Keret

BÖCEK İLAÇLAMA KARTI KOLEKSİYONU

Böcek ilaçlama kartı topluyormuş yıllardır. İlgileniyormuş gibi yaptım. Bir sürü soru sordum. "İstersen gel eve, göstereyim," dedi. "Olur," dedim. Böcek ilaçlama kartı koleksiyonu merakımdan değil tabii ki. Çok yakışıklı olduğu için.

Bar kapısı, taksi kapısı, apartman kapısı, daire kapısı. Salona geçtik. Plak koydu. Cure'un *Wish* albümü. Tipi bu kadar hoş olmasa dalga geçebilirdim, bu yüzü Batı'ya dönlük Issız Adam hamlesiyle. İki kutu birayla geldi. Biri Tuborg, biri Carlsberg. Hangisini istediğimi sordu. Carlsberg'i azıcık daha çok isteyerek "Hiç fark etmez," dedim. Carlsberg'i uzattı. Bu gece sevişeceğimizden o an emin oldum. Bardak sordu. Aslında iyi olurdu ama istemedim. Kutuyu kafama diktim.

Sonra içeri gitti, ayakkabı kutusu gibi bir kutu, beyaz. Kapağını açıp içindekileri önümdeki orta sehpaye döktü. Beni eve atmak için uydurulmuş hastalıklı bir yalan değilmiş. El kadar karton ilanlar karşımdaydı. Beyaz üzerine siyah, mavi, kırmızı. Sıkışık yazılar, valilik izin damgası, fare, örümcek, çıyan, akrep, karınca, tahtakurusu, karafatma çizimleri. Hemen hemen aynı boyutlarda. Alıp bakmaya başladım tek tek. *Gezen Grup Böcek İlaçlama, Cesur İlaçlama, Güven Böcek İlaçlama Servisi, PESTVET Temizlik ve Haşere Kontrol Hizmetleri, Star İlaçlama, Gözde Haşere Kontrol, Lider Böcek, Tempo Böcek, Bulut Grup, Can Böcek, Emin İlaçlama, Yaman Böcek İlaçlama, Hedef Böcek, Ceylan Mühendislik, Cesur İlaçlama.*

"Cesur İlaçlama'dan iki tane var," dedim birini uzatarak. Büyük bir ciddiyetle bakıp "Aa, haklısın atlamışım valla," dedi. Kartı alıp ikiye katladı. Deli olabilir miydi? Yani, olabilir tabii. Burnuma belli belirsiz bir böcek ilacı kokusu geldi. Koleksiyon parçalarını dikkatlice önümden ittim. "Güzelmış, ilk defa görüyorum böyle bir hobi," deyip biradan kocaman bir yudum aldım. "Ben de dünyada bir tek bende olduğunu düşünüyorum böyle bir koleksiyonun," dedi. Gururla değil, sanki çekinerek.

Karşımdaki iki küçük rafta 40-50 kadar kitap vardı. Kitaplığında bu kadar az kitap olanları asla anlayamam. Hiç kitabı olmayı çok iyi anlarım, çok kitabı olanı da. Ancak bu kadar azı çok manasız. Ya çok olmalı ya hiç olmamalı gibi sanki. Bunu ona söyleyemedim. Sarhoş olmaya başlamama rağmen. Kitaplığına baktığımı fark etti. "Hepsi Sartre," dedi.

"Nasıl?"

"Hepsi Sartre'in kitabı."

İnanamadım. Kalkıp yakından baktım. Gerçekten hepsi Jean Paul Sartre'a aitti. Kalın deneme kitapları, ince roman ve öyküler, incecik oyunlar. Bir iki tane Fransızca, birkaç tane İngilizce, gerisi Türkçe.

"Ben pek Sartre okumadım, ne yalan söyleyeyim," dedim. "Bir tek *Varoluşçuluk*'u okumuştum lisede. Kırmızı kapaklı bir kitap, sadece onu hatırlıyorum."

Kitaplığa dönüp tek kırmızı sırtlı kitaba baktım.

"Hah, bu işte."

"Sevmiş miydin?"

"İnan hatırlamıyorum. Ama pek iz kalmamış herhâlde. Varoluşçulukla hiç ilgilenmedim. Kendi varoluşum da silik gibi gelir bana."

"Nasıl yani?"

"Bayağı böyle silik gibi, yok gibiyim, yarı yarıya var gibi. Özellikle de içmediğim zamanlar. Felsefe yapmıyorum ha, gerçekten his olarak."

"Tansiyonun normal mi?"

"Nasıl?"

"Yüksek veya düşük tansiyondan da olabilir böyle hissetmen. Çok yaygın bir sorun ama kimse ölçtürmediği için bilmiyor."

"Bilmiyorum. Yani evet, ben de ölçtürmedim."

"Öyle mi?"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>



Gizem Gündüz

"Nasıl, şimdi mi?"

"Evet, bende var alet."

"İyi, hadi ölçelim."

Kalkıp içeri gitti. Bu defa da tansiyon cihazıyla döndü. Beyaz, plastik, küçük bir alet. Üzerinde vaktiyle *Blue Jean* dergisinin verdiği küçük grup çıkartmalarından üç tane vardı: Death, Megadeth, Slayer. Kanepede yan yana oturduk. Elimi tuttu. Eli çok soğuktu. Bira kutusundan mı? Aletin uzantısını koluma geçirdi. Açık gri, cırt cırtlı bandı sıkıştırıp kapattı. Aletin üzerinde tek bir düğme vardı. Bastı. Bant kolumu sıkmaya başladı. *Wish* albümünün üçüncü şarkısının dramatik girişini dinleyerek sessizce bekledik. Tanımadığım bir adamın evinin salonunda, sehpayı dağılmış böcek ilaçlama kartlarının, sadece Sartre kitaplarından oluşan kitaplığın arasında, üzerinde adı ölümle ilişkili metal gruplarının çıkartmaları olan aletten tansiyonumu ölçtürüyordum. Bu sabah uyandığımda, böyle bir sahnenin merkezinde olacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu.

"13'e 8."

"Nasıl?"

"Gayet iyi, ideali de 12'ye 8 zaten."

"E, iyi bari."

Üstümdekileri tutkuyla yırtarak çıkarır gibi, cırt cırtlı bandı kolumdan çıkardı. Öpüş-tük biraz. Tansiyon aletini böcek ilaçlama kartlarının üstüne bıraktı. Bu sahne, yani üzerinde türlü haşere çizimi olan kartların üzerindeki tansiyon aletinin görüntüsü içimdeki sevimli isteğini yok etti bir anda. Belki de çok içtiğimiz için. Midem de iyi değildi pek. Plak boşa dönüyordu. Kanepeye kıvrıldım. Gözlerimi kapadım. Hiç ilişmedi bana.

Sabah aydınlık salonda uyandım. Böcek ilaçlama kartlarının, bira kutularının, tansiyon aletinin arasında bir not vardı. İş varmış, çıkmış. Uyandırmak istememiş. Yazısı ne kadar güzeldi. Aklımda kaldığı kadar yakışıklı mıydı? Bir daha görüşür müydük? Sevgili olur muyduk? Evlenir miydik? Beraber yaşlanıp üç beş yıl arayla ölüp müydük? Hiçbirinden emin olamadım. Tekrar nota baktım. Kapıyı çekip çıkabilirmişim istediğim zaman. Biraz başım ağrıyordu. Çok açtım. Ayaklarımda bir tane ayakkabı vardı. Kapatıp çekip çıktım.

*Bu sabah uyandığımda,
böyle bir sahnenin
merkezinde olacağım
konusunda hiçbir
fikrim yoktu.*

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

DOMATES SUYU

"Eczanenin arka odasına geçtim. Pişmanların sabahı hararetili bir tartışmanın sonunda dinmiş, utancın sessizliği doldurmuş her yeri. Artık sofrayı toparlayayım dedim. Domates suyu gazete manşetinde kapkara bir ıslaklık yaratmış, mürekkebi dağıtmış."

"Sen Alev'e o kelimeyi etmeyecektin," dedi Alman Memed.

Yürüyen Kadeh'in yüzü düştü, alnı bulgur bulgur ter, diyecek bir şey bulamadı, yutkundu, sonra bi' daha yutkundu. Yutamadığı o kelimeden kurtulmak ister gibi sağına soluna bakındı, balgamlı sesiyle "Hani bir şey hazırlamamışsın," dedi bana.

"Hemen hazırlıyorum abi," dedim.

Eczanenin kapısından çıkarken camda eğri büğrü duran "Emniyet Müdürlüğü ile Anlaşmamız Vardır" tabelasını düzelttim, üzerini sinek boku kaplamış, sonra temizlerim. Çıımı tekmeleye tekmeleye dışarı attım kendimi. Yeşil soğan, taze nane, domates, örgü peyniri ve eski gazete. Onların ilaçları da bunlar. Eczanenin arkasındaki odada gazetenin üzerine serilmiş mükellef bir sofra hazırladım, yanında sıcacık açık ekmek.

Alka-Seltzerleri raftan aldım. Sade sodalara limonları sıktım, tuzu ekledim. Yanan midelere, ağrıyan başlara, zonklayan şakaklara, dün geceki o iflah olmaz pişmanlıklara sodaları teker teker ikram ettim.

"Eyvallah benim babam," dedi Radar İbo.

Gene gecedен kalmışlardı. Şimdi gene, bir sehpanın etrafında toplanmış bir yandan dün gecenin muhasebesini yaparken bir yandan da birkaç lokma bir şeyler yiyip bu geceye toparlanıyorlardı, yeni ahlara ve keşkelere. Akşam beş gibi Doğan görünümlü Şahinlerine binecekler, Keko Yoldaş Tekel Bayı'sından üçer dörder tane biralarını alacaklar, gâh Kırklar Dağı'nın eteklerinde, gâh Dicle Nehri'nin kıyısında biralarını içecekler, devamında Eski Dostlar Meyhanesi'nde bi' yetmişlik devirdikten sonra artık Mavi Ay mı Lizbon mu ya da Halikarnas mı olur, pavyonlardan birine gövdelerini değil kafalarını ısıtacaklar.

"Kel kafayla pavyona mı gidilir?" dedi Radar İbo. "Aç açına da gitmeyelim, Kırklar Dağı'nda biraz dalak biraz yürek bir şeyler de pişirelim, ha!"

Alman Memed burundan konuştu gene.

Alkol burnu denen bir burun cinsi var, patlıcan kırmızısına dönmüş, delik delik, o deliklerden birinde uçan tekme atmaya hazırlanmış bir kılın gelişigüzel uzadığı, iri mi iri bir burun.

"Dün gece hesap ne geldi?"

Radar İbo teklemeydi. "Her seferinde Alman hesap

yapan sensin oğlum, ne ödediysen ütle çarp, hesap da o kadar geldi."

Gazete sayfaları domateslerin suyunu çekmeye başladı, bazı kelimeler daha beter karardı, örgülü peynirin oyuklarında kara kara lekeler...

Kalfam içeriden seslendi: "Zübeyir, reçeteye bak!"

Şaşmaz reçeteyi gözü kapalı okudum: Talcid, Lansor, Gaviscon şurup... Mide ilaçları dışında ilaç satmıyorduk neredeyse. Hem ne diyordu geçen gün patronum Yürüyen Kadeh: "Mide hastalıklarının tamamı sinir stresle ilgilidir, sinirin stresin yoksa midene de bir şey olmaz." İlaç kupürlerini kestim, sabah akşam, aç tok karnına diye tarif ettim. Özel Harekât polisine, "Geçmiş olsun," deyip poşeti uzattım.

"Bu akşam nöbetçi misiniz?"

"Evet, nöbetçiyiz."

Yürüyen Kadeh sabaha karşı eczaneyi arayacak gene, kasada ne var ne yok bütün hasılatı pavyona getir diyecek. O loş ortamda yanıp sönen rengârenk ışıklar, etine dolgun sarışın, uzun beyaz bacaklı konsomatrisler, anason kokusuna karışmış baskın parfüm kokuları, iki yudum çekilip kül tablasında söndürülmüş kırmızı rujlu sigaralar, tek çatal bile değmemiş onca meze, Radar İbo'nun kahkahaları kadınların kahkahalarına karışacak, Alman Memed eğilip kulağına, "Alev'i de çağırmayalım mı?" diye soracak, Yürüyen Kadeh Alev'i yanına oturtacak, içtiği her içki için garson Alev'in koluna plastikten bir bilezik takacak, gelsin ışıklı meyveler, gitsin davulcunun tepesinden süzülün peçeteler, bir eczacı çırağının bile başını döndüren o büyümlü atmosferde gürültülü müzik sabahın beşinde hep aynı şarkıyı çalacak: "Çiçeğim, çiçeğim!"

Pavyonda her şey unutmak, hiçbir şeyi hatırlamamak için düzenlenmiş sanki.

Eczanenin arka odasına geçtim. Pişmanların sabahı hararetili bir tartışmanın sonunda dinmiş, utancın sessizliği doldurmuş her yeri. Artık sofrayı toparlayayım dedim. Domates suyu gazete manşetinde kapkara bir ıslaklık yaratmış, mürekkebi dağıtmış. Faili Meçhul Cinayet yazısı okunuyor ama öldürülenin adı ve yüzü paramparça dağılmış.

Benim aklımdaysa, hâlâ o soru:

Sabi Alev'i edilen o kelime neydi?



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

SAHTE MÜŞTERİ

Gözler takıyordu yıllardır. Mavi, yeşil, kahverengi ve siyah gözler, elalar. Çoklukla siyah ve kahve, bazen sarı, kırk yılda bir albino kirpikler. Yeşile, turuncuya hatta mora kadar yolu oluyordu saçların; üç numara veya bele gelen, bir kalemle eğreti bir topuz şeklinde tutturulmuş, yandan iki kuyruklu ya da dalgalı fönlü; sonra uzunlu kısıklı favoriler. Kaşlar da tabii. Alınmaktan küsmüş izlenimi bırakan veya ortada kavuşmalarına az kalmış, kalınlar.

Yer çekimine küstahca başkaldıran, bazen yenik düşmekten başka çaresi bulunmayan, sivilce kadar, portakal büyüklüğünde ya da ineği çağrıştıran memeler takıyordu. Beach'e gidecek erkeklerle, bacak aralarında bir kabartı yaratmaya yeter büyüklükte küçük penisler. Bazen seyrekle veya sık koltuk altı kılırları. Kadınların, kendisine oldum olası çiçekleri çağrıştıran vajinalarına ihtiyaç duyulmadığından vajina yapmayı da, takmayı da hâliyle seve seve bırakmıştı. Pencere önündeki yüksek sehpanın üzerini kapatan büyük seramik tabakta sakladığı iki tanesini, eski hayatının günahını çıkarır gibi, gūnaşırı sağ elinin işaret parmağıyla okşar, gonalarını ortalarından damlalıklı nemiendirir.

Ürünlerine nakliyecilerle garsonlar dışında gūya kimse dokunmasa da, kanserojen madde içermeyen, cilde dost medikal, ultra yumuşak silikonan yapardı onları. Türkü de, Kürdü de, Avrupalı veya Arap turisti de. Tam dolgu olduğundan patlama, delinme, deformasyon söz konusu değildi. Bazen bir zelzeleden ya da ses bombasından kurtarılmayacak derecede tahrip olan çıkar, anında çöp konteynerini boyardı tabii. Sakatlık, en dandiginden en kurumsalına, müşterileriyle bir aile olduklarını vurgulayan hiçbir şirketçe hoşgörölmezdi.

Aile restoranları için değışik yaştan vasat anne baba ve çocuklar, aile büyüklüğü, barlara hippiler ve hipsterler, performans salonlarına mevsimine göre dar tişört üzerine hafif dökümlü keten ceket ya da boğazlı kazak giymiş erkekler ve onlarla tam bir uyum içinde görünen hoş kadınlar, camiler için takkeli, beyaz çoraplı, badem bıyıklı, bodur orta yaşlılar veya bakımsız ihtiyarlar, sivil toplum kuruluşlarına otizmlı, lösemili veya tekerlekli sandalyede güleç çocuk ve gençler, bazen eşcinseller ve translar, sosyetik 'beach'ler için dudağı ya da memeleri şişirilmiş manken özentisi kadınlar, çocuk esirgeme yurtlarına ellilerinde anaç tipler, zengin ihtiyarlar için özlenen aile bireylerinin, ahşap, tekerlekli, dikey kutularından sadece bayramlarda çıkarılan vefalı birer kopyaları.

Kullandığı malzemeler gerçekten de kolay eskimezdi fakat mekânlar düzenli bakım dışında, dönemin değışen zevklerine göre irili ufaklı dokunuşlar isterlerdi. Atölyesinden çıkan her bir ürün bir kişiydi; hepsinin bir adı, bir hikâyesi vardı onun gözünde. Hangi vatan, cinsten, ırktan

olurlarsa olsunlar hepsi evladıydı bir yerde. O da insandı elbette, bazı evlatlarını başka severdi. Bir mekân tasarımını toptan değıştirmeye karar verdiğinde, işte o başka sevdiklerini, uygun gördüğü başka bir yere verdiği olurdu bu kayırma duygusuyla.

İflâs edip kapatan bir dürtümcedeki, deniz de güneş de görmemiş işçi Rifat'ı, Bodrum yolu üzerindeki bir mola tesisinde, müşteri profili sosyeteye kayan bir göz kliniğinin bekleme salonunda yıllarca annesine refakat etmiş ağdacı Ferzan ile buluşturup ikisinden taze bir aile kurardı mesela. Bütçe yetersizliğinden kapatılan halk kütüphanesindeki gözlüklü, tombul kitap kurdu Barış'ı, markete döñüşen bağımsız kitapçıdan zorunlu emekli edilen bir başka kitap kurduyla, Nihan'la belediye parklarından birindeki bankta sevgili yapardı. Muhafif ancak halkın hassasiyetlerine duyarlı bir belediye olduğundan, elbette sadece ele ele tutuşmuş hâlde.

Her anne gibi evlatlarını cezalandırdığı da olurdu. Cemiyet hayatının her yenilikten bir solukta sıkılan önemli isimlerinin doldurduğu, Bebek'teki meşhur gece kulübünün gediklilerinden süslü Mete'yi, Bayrampaşa'daki sefil kıraathaneye yerleştirirken, Mete'nin itiraz çığlıklarını duyar gibi olmuştı. Kıraathane, kumar oynatıldığı için kapatıldığında, Mete soluğu Esenler Otogarı'ndaki erkek tuvaletinde, sidik ve sperm kokulu pisuvarlardan birinin başında almıştı.

Ancak sevsin sevmesin, sevgisi az ya da taşkın olsun, evlatlarının her birini belirli aralıklarla ziyaret ederdi. Zamanın ya da insanın hoyratlığından düşen bir kaşı yerine oturtmak, ellenmekten sönmüş bir memeyi ya da kıcı yenişiyle değıştirmek veya derin zevklerine göre bir sarışını esmer, bir papyonu kravat, bir etagi kapı yapmak için.

Masksini takmış, üzerinde yazi kışi siyah, ayak bileklerine kadar inen dökümlü, cepten geçilmeyen elbise, arkasında sol eliyle çektiği çimen yeşili, içi düzenli gözler ve çekmecelerle dopdolmuş, bavul irisi tekerlekli iş çantasıyla mekâna girer, çantasını açtığı gibi, her tür ikramı geri çevirerek siyah eldivenlerini takar ve mırıl mırıl konuşarak ciddiyle iş koyulurdu.

Fiziksel mesafe tedbirleri insanlara tuhaf hissettirmesin diye bulunmuş bu çare ve çarenin insanı sersemleten gerçekliği, başlarda mekân sahipleriyle garsonların da durumu yadırgamalarına yol açmıştı. Bu sayede, sahte müşteriler de, gerçek müşterilerle sunulan sıcak 'hoşgeldiniz'ler ve 'special'lerden paylarını bol bol almışlardı. Ancak yeni düzene alıştıkça, mekân sahipleri de garsonlar da, demirbaş hâline gelen bu sahte müşterilerle diyalogu kesmiş, onları tabaklarındaki plastik yiyeceklerle baş başa bırakmışlardı. Yine de aylık ya da haftalık ziyaretlerinde, kadının kendile-



Mehmet Yöğür

rinden ziyade sahte müşterilerle konuşmasına da alışmışlardı.

Başlarda, kadının geçmişi atılsa, ondan şahsi kullanımları için şöyle ya da böyle bir kadın isteme cüretini gösterenler çıkmıştı. Sorduklarına nazikçe pişman edilmişti hepsi de. Şimdilerde yaşının da payıyla herhâlde, kadından sahte müşteri dışında bir şey talep edilmiyordu. Kadın, erkeklerin realistlik kadın manken taleplerine asla romantik anlamlar yükleyecek denli saf biri olmamıştı ancak sektör salgını birlikte değişik bir viraj aldığı anda, tercihini seve seve seks oyuncakları imalatından vazgeçmekten yana yapmıştı. Üstelik, sahte müşteri sektöründe kimselerin yakalayamadığı bir gerçeklik yakalamakla da nam salmıştı.

Ama artık yorulduğunu hissediyordu. Gerçekliği yakalamak öyle yazıldığı veya söylendiği kadar kolay değildi. Elbette onun için, nasıl demeli, prensip meselesi hatta dava gibi bir şeydi. Boşanmak isteyen karısını pompalı tüfikle sokak ortasında vuran bir adamı, gücü sadece garibana yeten eli sopalı bir memuru haberlerden keşfetmek ve sosyal medyadan peşine düşüp yerini yurdunu bulmak, avcılık kadar dedektiflik de gerektiriyordu. Atık organlardan kurtulmak da cabasıydı. Yoksa teknikler, en yetenezsiz imalatçının bile kaliteli iş çıkarabileceği kadar gelişmişti. Saymakla da, öfkelenmekle de bitiremeyeceği bu suçları işleyip göğsünü gere gere dolaşmaya devam edenlerin sayısı da az değildi. Ama işte... Nakliye edildikleri dikey tabutların kapakları açıldığında, dışarı adımlarını kendi başlarına atacaklarmış hissi veren o realistlik sahte müşterilerin çok merak edilen, silikon dışındaki ikinci ham maddesini temin edemeyecek denli yaşlanmıştı bacakları, kolları.

Son bir işi halledip emekli olacak, valilikten izin alabilirse pılısını pırtısını toplayıp son günlerini köyünde geçirecekti. Ellerıyla dizlerine güç verip oturduğu turuncu kumaşı solmuş berjerden kalktı. Sırtını, el dokuması lacivert halının altındaki parketi inleten adım-

Gerçekliği yakalamak öyle yazıldığı veya söylendiği kadar kolay değildi.

larla boydan boya geçip atölyesine inen on beş basamağa açılan kapının önüne geldi. Elbisesinin saklı ceplerinden birinden anahtarını çıkararak kapıyı açtı. Kapıyı arkasından tekerrül ederken, akşam ezanı atölyeden yükselen, "Yardım edin, bu kadın manyak!" yakarışını bastırdı.

Oğlanı, borç harç açtığı butik kahvecinin sahibi annesi, daha bir ay önce satın aldığı 'kadın yazar müşteri' alttan sızdırdığı ve ne kadar düzeltirse düzeltsin bir türlü kıcının üzerinde durmayıp aşağı kaydığı şikâyetiyle telefon edince, tespit etmişti. Kahveciye gittiğinde kadın yazarın bacak arası ile kıcındaki deliklerin doğal bir deformasyondan kaynaklanmadığını, kesici aletle yapıldığını ve deliklerden sızanın sadece silikon olmadığını anlaması, hatta kadın yazarın ağzında, kahveci kadının fark etmediği bollaşmayı görmesi zor olmamıştı. Oğlanı yalnız yakalayıp laf arasında isterse özel ihtiyaçları için gizli stoğuna göz gezdirebileceğini, ona fiyatta kolaylık göstereceğini ima ederek evine çekmesi de.

Oğlanın, kolları tavana bu iş için monte edilmiş ve yer yer aşınmış emektar boruya bağlanmış, ayakları havayı döver hâldeyken bile kendisini sinsi sinsi süzebilen gözlerine, öfke korku karışımı itici bir ifadeyle büzülmüş kalın, kırmızı dudaklarına, tutamadığı çışıyle kirlenmiş sortunun altından bile kendini gösteren yuvarlak, sıkı kıcına baktı.

"Benden ne istiyorsun? Bana ne yapacaksın?" diye sordu oğlan. Sesi cırlarcasına çıktığı için duygusu anlaşılmıyordu.

"Seni Ümraniye'de bir camiye yerleştirmeyi düşünmüştüm ama vazgeçtim," dedi kadın, "sıkıcı ve banal olur." Ardından hafif yan dönerek solunda kalan gök mavisine duvarda asılı küçük çerçeveyi işaret etti. "Şu çerçevedeki parayı görüyor musun? Meslekten kazandığım ilk para. Bir erotik shoptan." Gülümseyerek duraksadı. "Meslekten, mesleğe başladığım yerden emekli olmak hoş bir fikir diye düşündüm." Oğlan rahatlamışçasına bıraktı nefesini.

Sağ duvarın önüne çekilmiş ahşap, tekerlekli askılığa yaklaşıp, parlak metal kancaların ucunda asılı duran kadın gövdelerinden, bacaklarından, kollarından, başlarından birer tane çekerek ahşap tezgâhının üzerine nazikçe taşıdı kadın. İnce kemikli, kahverengi lekelerle dolu elleriyle seçtiği parçaları teker teker, acele etmeden okşadı.

Oğlan atölyede hapsedildiğini unutmuş, merakla seyretmeye başlamıştı kadını. "Bütün bu parçalar bir araya geldiğinde ortaya ne kadar seksi bir kadın çıkacağını sen de hayal ediliyorsun, değil mi?" diye sordu oğlana.

Oğlan kafasını bir aşağı bir yukarı sallayarak hayal edebildiğini gösterdi. Yere, parmaklarının ucuyla olsun değmek için çabalayan ayaklarının çırpınışı, kafasının hareketiyle birleşince oğlana beceriksiz bir kukla görüntüsü verdi.

Kadın şimdi gözlüğünü, eldivenini takmış, parçaları yer yer zımparalayıp düzelterek, yaşından beklenmeyecek bir el çabukluğuyla birleştirmeye koyulmuştu. "İnsanın hayal gücünü tetikliyor, ha?" diye ekledi. "Neler yapılmaz buna? Erkek olan tepesinden inemez."

Oğlan kadının söylediğini bir kez daha başıyla onaylarken, ağzı olasılıkların hayaliyle sersemce gevşedi.

"Bunları bilirsin. Hız ayarlı titreşim moduyla, vajinasına ya da anal deliğine girildiğinde gerçek birleşme hissi verir. Ağzı da öyle tabii. Boşuna üç delikli demiyorlar bunlara." Konuşurken mankenin gövdesini birleştirmeyi de bitirmişti. Çıkardığı işe beğeniyle baktı. "Şimdiiii," dedi bu defa kendi kendine konuşur gibi, "bir erkeğin ağzını sulandıracak şöyle sıkı, yuvarlak bir kık ve her muameleye dayanıklı bir vajina yapmam gerek." Ortaya çıkan kısımdaki zımpara artıklarını ıslak bir bezle nazikçe temizledi. "Hımm... ağzını da değiştirsem iyi olur. Şöyle etli bir dudak yakışır bu kadına. Gerçeğini aratmayacak bir zevk verir o zaman."

Elindeki ıslak bezi tezgâhın kenarına bıraktı. Acelesiz adımlarla oğlana yaklaştı. Oğlan, kadının hızlanan ferah solugunu içine çekerken durumundan beklemediği bir rahatlama hissetti. "Neyse ki," dedi kadın, oğlanın dudaklarına eldivenli elleriyle dokunurken, "bu üç deliği mükemmel şekilde yapmak için gereken malzeme sende fazla fazla var." Elini uzatıp oğlanın kıcını sıktı. Gözlerini oğlanın gözlerine dikerek, "Erkek göğsünden ne kadar güzel vajinalar çıktığını kimse bilmez," diye ekledi. "Ama bekâret zarını erkek diliyle çalışmamıştım daha önce. Bu kadın bir ilk olacak."



Okan Çil

Saat sabahın altısı. Alaca karanlık. İlçeden köye giden eski bir dolmuşta. Yolcudan çok erzak var içeride. Dolmuşun üstü yem çuvallarıyla dolu. Hava soğuk. Camlarda lastik olmadığından soğuk içimize işliyor. Önümdeki yaşlı adamın kasketini burnuna indirmesi bundan. Bir de karanlığı seviyor, belli. İkimiz de uyuyamıyoruz bir türlü. Berideki gençse sigara üstüne sigara yakıyor. Çaktırmamaya çalışıyor ama gözü hep dağlarda. N'apaacağını bilemiyor. Sanki dursak hiç vakit kaybetmeden inip gerisin geri koşacak. Arka tarafta teshih çeken yaşlılar da yola çıktığımızdan beri Allah'a dert yanyorlar. Hepsinin dilinde başka bir keşke. Cam kenarındaki adamın kucağında, sağ kulağı siyah olan keçi yavrusu dışarıdaki taze otları gördükçe yutkunuyor. Yollar bozuk. Bir yanımız uçurum. Diğer yanımız dağ. Ağır ağır tırmanıyoruz arşallaya. Ötedeki genç kıza kayıyor gözüm. Kiyafetleri eski. Başı her daim önde. Yanındaki delikanlı kocası olmalı. Kollarını bağlamış, uyuyor. Yüzünde büyük bir iş başarmanın mutluluğu. Yeşil takım elbisesinin ceket cebine iliştiirdiği güllü mendili bile ütüllü. Genç kızsına dizlerinden ayrılmayan gözleri çılgık çılgık. Kınalı ellerini karnındaki bebekden ayırmıyor. Bunu benden başka sadece şoför fark ediyor. Dikiz aynasından sürekli kıza bakıyor. İlkide bir otlayıp radyonun sesini biraz daha açıyor sonra. *Söyleme dağlara, söyleme yollara, kimse senin diline düşmem diye*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YETİM HAKKI

İslamiyet'e dair bildiğim tek şey vardı, o da yetim hakkı yiyeenin hayatta gün yüzü görmeyeceği. Bunu bana babaannem anlatmıştı. Aklımdan bir türlü çıkaramıyordum. Babam öldü diye bana verilen bu süper gücü çarçur etmeye hazır ve nazırdım. Ne zaman biri canımı sıkacak olsa, ne zaman biri bana kötülük etse içimden, "Ufff, çok fena sıçıttın.." diye geçirirdim.

Sanırım sekiz yaşındaydım. Yaz gelmişti. Karne hediyesi için bütün bir sene mahallelerden elimi eteğimi çekmiş, dişimi tırnağıma geçirmiş çalışmıştım. Annem "Nereden duyuyor böyle Alman işlerini?" demişti. Bizim Tuba'dan duymuştum. Onlar da Bulgar göçmeniydi. Çok havalı. Keşke biz de bir yerlerden göçmüş olsaydık. Muhacir kelimesini o zaman öğrenmiştim. Nedense muhacirler çok mutlu geliyordu bana. Memleketlerinden gelen afili eşyaları oluyordu. Bana hediye getirsinler diye bütün muhacir komşulara iyi davranırdım.

Karneyi kaptdığım gibi eve gittiğim o akşam, annem beni karşısına aldı. "Yarın sana hediye veriyoruz," dedi. Ellerim terledi. "Bisiklet mi?" "Yok." "Spor ayakkabı?" "Değil." Neyse elimde bir koz vardı. Olur da hediye sevmesem, bir gecelik duama bakardı her şey. Ne de olsa ben yetimdim! Allah ve melekleri benden yanaydı! Koskoca kitapta bile yazıyordu bel Ezip geçerdim hepsini.

Gece uyumadan önce, iki saatlik reklam kuşağı geçti kafamdan. Son zamanlarda moda olan ne varsa hayalini kuruyor, hayal kurdukça uyuyamıyordum. Barbie bebek mi, plastik yemek takımı mı, kitap da olur valla, kitap mı? Neydi benim karne hediye?

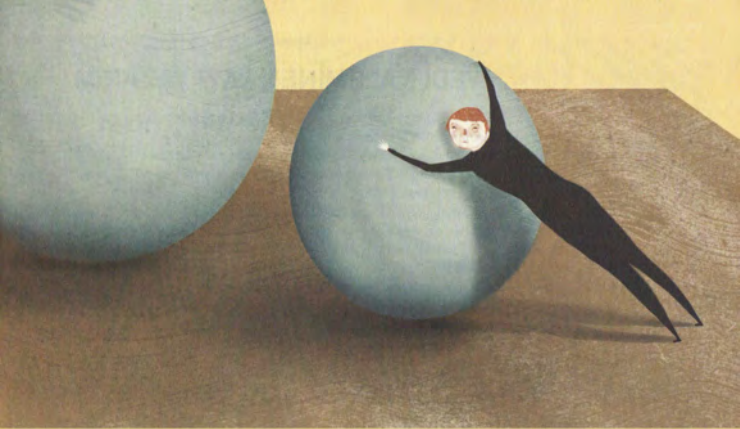
Sabahın köründe alarmsız zıncı diye uyandım. Annemin yatağına atladım. Zaten hemen yanımdaydı. "Hazırlanıyoruz," dedi. "İyi," dedim. Hazırlanmaya başladık. Hediye bana değil, ben hediyeye gittiğime göre kesin baya büyük bir şeydi bu canım. Artık sormayı bırakmıştım. Bir gündür sabrediyordum, bari sürprizi kaçmasın. Otobüse binince "Allaaaaah," dedim "kesin lunapark!" Anneme anladığımı çıkartmayayım ki üzülmesin. Lunaparka adım attığımız anda sevinç çığlığını basacak ve "Hiç aklıma gelmemişti," diyecektim. Körüklü otobüsün dönerinde bir o yana bir bu yana sallana sallana epey yol gittikten sonra herkesin otobüsten indiği bir durakta biz de indik. Otobüste bir tek şoför kalmıştı.

Allah Allah... Otobüsteki herkes de lunaparka gidiyor herhâlde. Hep birlikte hızlı adımlarla yürüyorduk. Koca bir binaya girdik. Lunapark? Annem, kendi gibi birkaç kadınla konuştu. Günaydın-günaydın, merhaba-merhaba... Kapı zili gibi bir zil kulaklarımı patlatırcasına çalınca küçük bir odaya geçtik. Kadınlar üstlerine gri öğretmen önlüğü çektiler. Annem, bana da Filiz Abla isimli bir ablanın önlüğünden verdi. Tam olurmuş bana. İyi de niye?

"Bak," dedi annem, "işte burası benim çalıştığım yer. Senin için izin aldım Atakan Müdür'den. Yaz boyunca sana haftalık verecekler. Hem yanımda olacaksın hem işçilik oynayacaksın hem de para kazanacaksın!" Pardon? Hani gondol?

Elime bilye dolu bir kutu tutuşturdular. "Bu mu karne hediye?" diye sordum anneme. "Yok, kızım... Karne hediye burası işte. Evde sıkılacağına tüm yaz benimle fabrikadasın. Sevmedin mi?" "Çok sevdim anne."

Yarım saat sonra işi kapmıştım. Ağzı açık duran deterjan poşetlerinin içine birer tane bilye atıyordum. Sonra zil çalıyordu. Deterjanların üstüne demir kollar iniyor, ağızlarını kapatıyordu. Körük hareket ediyor ve kapkara bir delikten içeri deterjanlar sırayla gidiyordu. İkinci zil çalınca körükle birlikte ağzı açık yeni deterjanlar geliyordu büyük odaya. Filiz Abla, arkamdan beni kontrol ediyordu. Arada da uyarıyordu. "Bu bilyeler sayılırdı ha... Sakın çalalım deme." Aklıma sokmuştu hiç yoktan da ne çalcam? Oynamam ki. Anneme müthiş bilene-miştim. Ama gel gör ki anneye kötülük edenler de ne bu dünyada ne öteki tarafta gün yüzü görmüyordu. Biz de pek gün yüzü görmüş sayılmazdık. Yaşım az daha büyük olsa hâlimiz iten beter derdim. Demek biz de birtakım yetimlerin hakkını yemiş, bazı annelere "Of!" demistik. Bir zaman sonra yaptığım işten herhiden zevk almaya başlamıştım. Deter-



Başak Arslan

yan poşetlerini ağzı açık bebeler gibi hayal ediyordum. Hepsi-
sini doyurmaya koşuyordum. Motor gibiydim. Filiz Abla,
"Boşuna koşma, sen ne kadar hızlı yapsan da makine bekli-
yor," diyordu ama olsun. Zaten fabrikaya para kazandırmak
kimin umurundaydı ki? İyi kızdı bu Filiz Abla. Radyoda
çalan şarkılara eşlik ediyor, bir yandan da Beyaz Dizi oku-
yordu. "Roman mı o?" diye sorduğumda "Yok, Beyaz Dizi..."
demişti. Sevmiyordum ben dizi filan. Çizgi filme tav olur-
dum. Hem de şu yaz gününde, bütün gün evde meyve yiyip
çizgi film izlemeye nasıl tav olurudum...

Ögle yemeği zili çalınca, annem gelip beni aldı. Dört
bölmeli tabildota iki kaşık yemek koydu aşı. Ben bekleyince
de annem çektiirdi. Söylenecek gibi olduğumdaysa, içine
bilye atılan deterjanın ağzı gibi kapattı annem ağzımı. "İyi
öğlenler müdürüm," dedi annem. Müdürü bir şey demedi.
Bana baktı. "Kreşimiz hayırlı olsun," dedi. "Ben kreşi bitir-
dim. İlkokuldayım," dediysem de dinletemedim. Herkes
çocuğunu çocuğunu toplayıp buraya getirecekse, kapatsın-
larmış fabrikayı. Annem iki hafta önce bu durumu söyledi,
Atakan Müdür Beyefendi'nin de izin verdiğini anlattıysa da
adam yarın gelmemem gerektiğini söyleyip gitti.

Zerre hazzetmediğim karne hediyeinden olmuşum,
iyi mi? Annem, yana yakıla bana bakacak birini arıyordu.
Bilyelerin hepsini deterjan poşetlerine düzgünce koy-
mama rağmen işten atılmışım. İşsizlik psikolojisi iştahımı
kesmişti. Karne hediyesini filan unutmuşum, evi nasıl
geçindireceğiz derdine düşmüştüm. Bir günlük emeğimin
karşılığı bu muydu? Bari beni karşılarına alıp konuşsa-
lardı. "Şurada hata ettin, bunu eksik yaptın..." deselerdi.
Yok! Anneme söylemek ne? O bilyeleri annem mi koydu
poşete?

Annem, evden çıkmadan önce beni sıkı sıkı tembih-
ledi. Bildik laflar etti yani. "Sakın," dedi "tanımadığın insan-
lara kapıyı açma. Acıkırsan da her şey masanın üstünde.
Artık koca oğlan oldun canım. Evde durursun. Bir de kar-
deşin olsaydı, ona bakacaktın, düşün."

Annem evden çıkar çıkmaz, sıkı sıkı giyinip kendimi
sokağa attım. Geçenlerde bizim üst komşu Gülseren Tey-
ze'nin kocası işsiz kalmıştı. Ona işsizlik maaşı bağlamış-
lardı da bütün aile bayram etmişti. Yol boyunca kaldırım-
dan yürüdüm. Karşıdan karşıya geçerken sağıma soluma
baktım. Çoluk çocuk sokakta top koşturuyordu. Bense
hayat gaillesinin peşine düşmüştüm. Polis Karakolu... İki
polis kapının önünde oturmuş çay-sigara içiyordu. "Mer-
haba memur bey," dedim, "işsizlik maaşı almak için gelmiş-
tim ben." İçeri buyur ettiler.

"Demek işsizlik maaşı alacaksınız?"

"Evet, memur bey."

"Ne zamandır işsizsiniz?"

"Bir gün oldu."

"Az da değil. Nerede çalışıyordun bakalım?"

"Deterjancıda. Deterjan paketlerinin içine bilye koyu-
yordum. Bir tane bile yanlış yapmadım."

Sizin de bildiğiniz, başıma gelen ne var ne yoksa
anlattım memur beylere. Zekâmı ölçmek için annemin
numarasını istediler. Tek atışta verdim. Sonra beklettiler.
İlyas Amca'yı da böyle bekletmişlerdi. Deri sandalyede otu-
rurken, televizyona bakayım dedim. Alt yazı okuyabiliyor-
dum. "Deterjandan çıkan bilyeyi yutan çocuk hastaneye kal-
dırdı..." Aha! Atakan Bey! Babaannem yine haklı çıkmıştı.
Hakkımı yiyen gün yüzü göremeyecekti. Sıra, beni işsizlik
maaşı için bekleten bu memur beylerdeydi. Âmin be!

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

YEDİ KALEMİNEN YAZI YAZARIM

Doğacak oğlunun adını Keykubat koymak isteyen ancak karısının sert tepkisiyle karşılaşan adamın öyküsünü yazmak istiyordum.

Karısı, "Olur mu öyle şey, Keykubat da nereden çıktı?" diyordu.

Adam da, "Ne yani, ecdadımızın adı değil mi, Alaattin oluyor da neden Keykubat olmuyor!" diye cevap veriyordu.

Daha çok sinirlenen karısı, "Oldu olacak, Keyhüsrev koy bari," diye tepiniyordu.

Adam bir an duraklıyor ve ciddi ciddi düşünmeye başlıyordu. Akli biraz karışmış olmalı ki, "Cennetmekân padişahımız Abdülvahap Han Hazretleri'nin oğullarından birinin adı Keyhüsrev'di değil mi?" diye soruyordu karısına bulanık bir sesle.

Karısı daha fazla dayanamayıp bağırıyordu artık:

"Diğerlerinden söz ederken 48. Muttalip, 56. Tacettin diyorsunuz da buna gelince niye birdenbire cennetmekân oluyor?"

Böyle bir öykü yazarsam, Yerli Yazarlar Derneği Başkanı Medeniyet Bey'in hışmına uğrayacağım açıktı. Ben de bu öyküyü bir kenara bırakıp apartman koridorunda yaşayanları anlatan bir öykü yazmaya karar verdim.

Ne zaman yedinci kattaki dairenin kapısından çıkıp asansöre yönelsem ya da çöplü yangın merdivenine koymak için koridora çıksam bizim apartman ahalisinin sesini duyuyordum. Çocuk sesleri kadın seslerine karışıyor, sinir bozucu bir uğultu merdiven boşluğunda yankılanarak büyüdükçe büyüyordu. Kadınlar çocuklarıyla birlikte asansör ve yangın merdiveni kapılarının önünde yere bir yaygı yayıp oyuna mı oturuyorlardı, kapı komşularıyla eşikte, çocuklarının çığlığa benzeyen konuşmalarını bastıran bir sesle bitmek bilmez bir sohbet mi dalıyorlardı, yahut evde konuşamadıklarını kapı önünde konuşmak daha mı zevkli oluyordu, yoksa evde oynamaktan sıkılan çocukları biraz da dışarıda oynasın diye çıkara çıkara ancak daire kapısının önüne mi çıkarıyorlardı bilmiyorum ama kızgınlığımdan kurtulabilmek için başka bir yol gelmiyordu aklıma.

Bunları yazmak için masama oturup da kalem aramaya başlayınca, kalemleri koyduğum kupanın içinde bana ait olmayan bir kalem gözüme çarptı. Basit, üç kurşukluk bir kalem. Hani kırtasiyecilerden dört beş tanesi bir liraya alınan tükenmez kalemler var ya, onlardan.

Kalem alırken ince eleyip sık dokuyan, her kalemi beğenmeyen, elimin beğenmediği kalemlerden uzak duran bir olduğum için bu kalemi satın almadım mümkün değildi.

Kalemi, bir an önce kurtulmak istediğim iğrenç bir nesne gibi iki parmağımın arasında tutarak mutfağa yöneldim. Karıma, "Bu kalem de neyin nesi, ne arıyor benim odamda?" diye seslendim. Seslendim diyorum ama aslında pek de öyle sayılmaz; sesimin benden önce mutfağa kadar gidip sert bir şekilde geri döndüğünü gözümle gördüm neredeyse.

Yazamadığı zamanlar evin içinde bir hışımla dolaşan, vara yoğa sinirlenip çatacak yer arayan benim gibi bir manyağa aşkın karım aldırmas bir tavırla, "Ne kalemiymiş o? Ne bileyim ben senin kalemlerini!" dedi. Kavrulmuş soğanların içinde sarımsak da mı vardı!

Beni başından savıyordu. "Git, yazamadığın öykünün başına otur, suçu kaleme atma!" diyordu açıkça.

Şimdi de kıyma. Nasıl da severim kıymayı tencerede şöyle tahta kaşıkla döndüre döndüre kavurmayı. Sonra kaşığı tak tak tencerenin kenarına...

Susmadım tabii. Kalemler ve defterlerle kurduğum ilişkiyi, onları seçme konusundaki titizliğimi, bir dolma kaleme dünyanın parasını verdiğimi, benden daha iyi bildiği tüm bu şeyleri başka birine anlatıyor gibi üstüne bastıra bastıra anlattım.

Benimle uğraşmak istemeyen karım tencerenin kenarına vurarak kaşığı tertemiz yaptı. "Ne bileyim ben, belki öğretmenler odasında birinden almışımıdır," dedi.

Yeni öykümü bulmuştum. Diğeri bir süre daha bekleyebilirdi. Kocaman bir parça ekmeği soğanlı kıymaya bandırmak da... Tabii ardından gelecek azar da...

Koskoca devlet kurumları, bankalar bile bu kalem canavarlarıyla baş edemeyip üç

*Yazacağım hepinizi,
tek tek yazacağım!
El içine çıkacak
yüzünüz kalma yacak!*



Şerhan Vahide

kuruşluk zavallı kalemleri bankolara iple bağlamak zorunda kalmışlardı. Bu canavarlar yanlarında kalem taşımadıkları hâlde, bir yerde bir imza attıktan ya da iki satır bir şey yazdıktan sonra yürüyüp giderken ellerindeki kaleme bakıp ne düşünüyorlardı acaba? Sen kalem taşımazsın. Ama ne zaman kalemlerle bir işin olsa sağında solunda, çok da uzağa gitmeden hemen yakınında, benim gibi kalem taşıyan bir enayi buluyorsun hemencecik. Oradan ayrıldıktan sonra elindeki, deminden beri bilinçsizce parmaklarının arasında çevirip durduğun kalemi fark ediyormusun peki? Ne hissediyorsun? Güzel mi, beğendin mi? Kaç paradır sence? Ya, evet, insanlar ona para veriyorlar bir de, olacak şey değil değil mi? Tabii canım, sen vermezsin, hem evinde bunun gibi kim bilir kaç tane var. Parasını vermediğin bir sürü kitap, çakmak ve tespih... Ama şimdi konumuz bu değil. Sonra ne yapıyorsun o kalemi? Bak hâlâ elinde. Anladım, cebine koyuyorsun, seninle eve kadar geliyor. Kalemin senin ihtiyaç listesindeki sıralaması 256 olduğundan (255'te kitap var, kitap deyince de kalem aklına geldi) çoktan unuttun onu tabii. Ceketini ya da gömleğini değiştiriyorken bu gereksiz araç, bırakalım araç demeyi de zımbırtı diyelim en iyisi, bu gereksiz zımbırtı yine çıktı karşına. Ne yapıyorsun bu durumda, benim yaptığım gibi bir kupaya ya da kalemlige mi koyuyorsun? Çöpe atmıyorsundur herhâlde. Varsa senin çocuklarının, yoksa, irili ufaklı veğenlerinin işine

yarar mutlaka. Atma tabii canım, atılır mı! Kalemlik yoktur sende, benimki de laf. Bir kupaya koy en iyisi. Nasıl duruyorlar bir araya gelince? Şimdi sen bunları nereden, kimden yürüttüğünü de hatırlamazsın. Ne oldu, yürütmek sözü ağır mı geldi? Hangisini nereden, kaçta aldın o zaman, hadi buna cevap ver! Para vermeden bir mala sahip olmak nasıl bir duygu? Hani büroda, imza için odama geldiğinde, bir anlık dikkatsizliğimden yararlanıp –yoksa yedirmezdim– izinsiz aldığın ve geri vermediğin kalemin var ya, onun yokluğunu fark ettiğimde senin hakkında neler düşündüğümü merak ettin mi hiç?

Sen, sen, evet sana söylüyorum!

Yazacağım hepinizi, tek tek yazacağım! El içine çıkacak yüzünüz kalmayacak! O beğenmediğiniz, değer vermediğiniz kalemlerin ne anlama geldiğini göstereceğim hepinize... Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek neymiş göreceksiniz!

Kaptırmış gidiyordum. Karım seslendi mutfaktan.

"Yemek hazır, bırak artık, sonra yazarsın."

"Tamam," dedim elimdeki uyduruk kaleme bakıp sinirlenerek, "sonra yazarım..."

Mutfığa girdiğimde karım elinde bir parça ekmekle beni bekliyordu. Soğanlı kıymaya batırılmış yağlı bir parça ekmek.

"Sana demiyordum, yani sözüm sana değildi," dedim.

"Efendim?"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

KÂBUS

Bundan yirmi yıl kadar önce, ilk romanım *Piri*'yi yazdığım sırada, yine böyle bir kâbus görmüştüm. O yıl, askerlik yaptığım Harp Akademileri'nden çıktım, yani terhis oldum, işsizdim, Ankara'daki eve gitmeden önce birkaç günlük bir tatil yapmak istedim. Tatil dediğim de, işte, denize yakın bir yerlerde birkaç gün dinlenmek, geç saatlere kadar yatıp uyumak. O günlerde, bir sırt çantam vardı, bunun içinde kirli giysilerimle başka eşyayı taşıyordum; birkaç kitap, bir ağızda, küçük bir pilli radyo, kalemler. .. Bunları alıp sırtıma geçirdim, vapura bindim, o gece devriye nöbeti tutmuştum, uykusuzdum, Yalova vapurunun bir köşesinde deri koltuklu kanepelerden birine uzandım, başımın altına koyduğum sırt çantam, çantamın içindeki defter, kalem, notlar alıp da bir türlü yoluna koyamadığım *Piri*... Bunlar top-luca zonk-luyor. Dinlenip yeniden ortaya çıkmak için gün sayıyorlardı. Herhâlde. İnsan geçmiş zamanı gözünde büyütür. Geçmişe dönüp bir şeyleri düşünmeye başladığımız zaman, onu kuşkusuz kurgularız. Defterin idealize edilmesi. Bu kayıp defter-i şimdi görsem, olur a, güler geçerim belki, kim bilir.

Bu sırada, askerlik günlerinde tümüyle dünyadan kopmuş da değildim, Ankara Üniversitesi'nde bir arkadaşım vardı, bir konuşma yapmam için beni üniversiteye çağır-mıştı. Bu davet beni çok sevindirmişti nedense, bir anlamda, öğrencilik yıllarına dönmek gibi bir şeydi. Ancak, o davet nedeniyle o sözde tatil günlerimi kısmak zorunda kalmıştım. Çünkü aynı günlerde Yaşar Kemal'den de bir telefon almıştım; çok büyük ve dağınık bir kütüphanesi olduğunu, gidip bir görmemi istediğini söylüyordu. Bunu da seve seve kabul ettim; ama yalnızca görmek üzere elbette. -Galiba bir iş buldum, dedim. -İş bulunacak zaman mı yahu, dedi kalın sesiyle. Neyse, dolayısıyla, Yalova'da, ağaçların ve denizin yanında geçirilecek günler iyice önem kazanmış oluyordu. Bir arkadaşımın evine gidiyordum. -Anahtar postası kutusunun altına sakızla yapıştırdım, oradan alırsın, demişti arkadaşım. Sonra bir şey soracak gibi olmuş vazgeçmişti. -Ne oldu, dedim. -Temiz misin, dedi kısa bir tereddüitten sonra. -Ne demek bu, dedim. -Ne bileyim, asker koğuşundan çıkıyorsun, eve bit pire getirmezsin umarım. -Merak etme, dedim. Yine de, bundan nasıl emin olabildirdim ki? Vapurun kanepesine uzanınca kaşınıp kaşınmadığımı da düşündüm. Defterimin içinde, yarım kalmış da beni bekleyen *Piri*, uykunun ağırlığıyla düşüncelerim karışmaya başladığı için, pire'ye dönüşmeye başlamıştı.

Düşümde bir pireyi yakından inceliyordum. Gerçek bir pire değildi bu, bir deftere dikkatle, tüm ayrıntıları gözetilerek ince ince çizilmişti. Tabii, büyükçe çizildiği için ilk bakışta büyük, sıra dışı bir hayvanı, daha çok bir canavarı andırıyordu. Kurşun kalemin iz bıraktığını, çizginin kimi yerde çatlallanarak yol değiştirdiğini ama sonra olması gerektiği yere geri döndüğünü görebiliyordum. Silgi izleri de vardı. Hatta sayfanın arkasındaki harflerin gölgelerini de görebiliyordum. Ters bir Z okunuyordu. Harfleri ya da sözcükleri tersinden okumak o günlerde beni çok eğlendiriyordu nedense. Ters Z doğrudan meşhur Zorro'yu anımsatırdı. Oysa, bildiğiniz gibi, Zorro'nun imzası düz bir Z'dir. Ama düz Z'den değil, harfin tersinden o çağırışı yapıyordu ben. Sonra da, bu konu üzerinde düşünmeye başladım. Aynı şekilde.

Bu sırada

yavaş yavaş uykuya
geçiyordum.

Pire sözcüğünü de tersinden görüyordum. Erip. Bu durumda, sözcüğün anlamlı olması için cümle içinde kullanılması gerekiyordu. *Kişi, yaşamı sona erip de öbür dünyaya vardığı zaman...* İşte, böylece, dilin görsel dizgeye, görsel dizgenin de dile dönüştüğü bir aşamaya gelmiş oluyorduk. Fakat böyle şeyler kimin umurundaydı? Üniversiteyi yeni bitirmiş, önündeki yaşamı kaygıyla bekleyen, karnını doyurup doyuramayacağını düşünmekten başka derdi olmayan biri için, edebiyatla ilgilenmek, sözcükleri tersten okumaya çalışmak vs. Bunlar özellikle o yıllarda gerçekten ikincil konulardı. Hatırlarsınız, her yerde bombalar pat-lıyor, gördüğümüz yaşamın altında, bizi tümüyle kötü niyetlerle sürekli gözleyen bir paralel



Enine Yılmaz

toplumun varlığı böylece türlü yollarla ortaya çıkıyor. Ama hemen büyük el becerisiyle bütün bunların üstü kapatılıyordu. Yerin altındaki *cinlerin* –konuyu yeniden, yine edebiyat yardımıyla düşünüyordum, belki daha sonra, edebiyatçıların bu anlamda, yani duygularla düşünmeye bağımlı olmaları konusunda da bir şeyler yazarım ama çok geniş bir konu bu elbette, ayrıca gerek var mı bilmem– neyse, yer altındaki cinlerin bize kendimiz için tasarladığımız yaşamı yaşamamız için izin verip vermeyeceğini bilemiyorduk.

Hava sıcaktı, uzanıp uyuyakaldığım kanepede, ter içinde gözlerimi açıp da vapurun gıcırdayan tavanına baktığım zaman, üst güvertede hemen hemen hiç kimsenin kalmadığını fark ettim, kalkıp çantamı aldım, aşağıya indim. O sırada bir telefonum yoktu, zaten kimseye herhangi bir nedenle bir şeyi haber vermek gibi bir zorunluluğum da bulunmuyordu. Gidip askerlik görevimi yapmış. Sonra da yeni mezun ve bütünüyle özgür bir kütüphaneci olarak insanların arasına karışmışım.

Benim, biraz marazlı bir yanımdı; bazı konuları titizlikle, hatta biraz takıntılı biçimde yoluna koymaya

gereksinim duyarım. Hesaplarıma göre, askerlik konusu yaşamımı ikiye bölecekti. Ayrıca bu noktada yaşamımın son bulması olasılığı da vardı, bu nedenle lise yıllarımdan başlayarak deli gibi yazı yazmış ve üniversiteyi bitirmeden ilk kitaplarımı yayınlamışım. Bu bakımdan yazınsal bakımdan da gerçek bir özgürlük dönemine girmiş bulunuyordum. *Piri* bu nedenle *EĞLEN* sözcüğü ile başlar. Bu, kendim için bir işaret, artık acelen yok, önünde uzun bir yaşam var, yazı yazmanın keyfini çıkar, demektir. Yani bu ilk sözcüğün romanla hiçbir ilişkisi yoktur.

Neyse, posta kutusunun altından anahtarı aldım, içeriye geçtim, temiz, iyice düzenlenmiş eve girince öyle mutlu oldum ki, o takıntılarım nedeniyle, ev dağınık olsaydı moral bakımından çökecektim çünkü; ortalığı temizleyip düzenleyene kadar da gidip yatağa uzanamayacaktım. Ama bu olmadı; perdeleri gözden geçirdim, mutfağın perdesi çekilmemişti, onu kapatıp salona döndüm, sonra kendimi büyük, koyu gri kanepenin üstüne bıraktım. Gözlerimin önünden bir karınca sürüsü geçmeye başladı. Bunlar, anladığım kadarıyla çok uzak bir yerden geliyorlardı, çalış-

Ücretsiz Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

mayı iyice yoluna koymuş, tek koldan son derece ölçülü biçimde yürüyor. Alçalıp yükselen bir gümüş zincir gibi şakırtılar çıkarak yuvalarına gidiyorlardı. Rayına oturmuş bir karınca sürüsünü yolundan çeviremezsiniz. Hepsini yok etmedikçe. Böylece derin, amansız bir uykuya daldım.

Burada belirtmek gerekir; gündüz uykularında asla rüya görmem. Görmediğim için de gündüz uykularını kayıp zaman sayarım. Proust'un söylemek istediği tam olarak budur. Kayıp zaman. Gece düşlerle doludur. Gece uykusu asla kayıp zaman sayılamaz. Ama o bir alt-zaman, bir yer altı yaşamı olarak görülebilir. Bizim tek eksiğimiz, onu kayıp altına almanın bir yolunu henüz bulamamış olmamızdır.

Uyandığımda güneş batmak üzereydi, iyice dinlenmiş olduğumu fark ettim, hava serinleyince içime bir mutluluk havası girmiş. Bir güven duygusu ve bununla birlikte bir de çalışma isteği gelmişti. Kanepeden kalktım, şortumu giydim, bir havlu alıp dışarıya çıktım. Arkadaşımın evi, sahilde bulunuyordu ama tam olarak deniz kenarında değildi, evden çıkıp bir iki sokağı aşmak, arabaların geçtiği dar yolu geçip kaldırımdan inerek kumsala basmak gerekiyordu. Ben de öyle yaptım. Yorulmak bilmez gençler dışında herkes kumsalı terk etmişti. Zaten güneş de çekip gitmişti. Yine de sıcaktı hava. Deniz dalgasızdı. Uzatmadan girdim, başımı suyun altına sokup bir süre deniz altının uğultusunu dinledim. Gözlerimi kapattım. Biri bir şey söylemeye çalışıyordu sanki ama ağzı dolu olduğu için yapamıyordu bunu. Koyu gri bir suydü. Gözlerimi açtım, ayaklarımın altından lacivert dalgalar geçiyordu. Yosun öbeklerinin sarılacak bir kayalık arar gibi kararsız ilerlediği bir su altıydı, parmaklarımların arasında hava kabarcıkları boncuklanıyordu. Birden, *Piri'de* mutlaka sudan söz etmem gerektiğini düşündüm. Kuşkusuz, bütün yazı suyla yazılacaktı ama işte bu ayrıntıları daha çok görmek gerekirdi; kabarcıklar, yüzeyden başlayıp derine inen renk dalgaları, kayalarından kopmuş yer-siz yurtsuz yosun parçaları. Ve onların acı-yeşil renkleri.

Gülümsedim. Kumsaldan uzaklaşmış değildim, suyun üstüne uzanıp gözlerimi kapattım uğultuyu dinliyordum. Neden sonra doğrulup kalktım, denizden çıktım, havlumu omzuma attım, eve dönmek üzere yürümeye başladım.

O günlerde, yani biraz dinlenip de romanıma yeniden çalışmaya başladığım günlerde, denizi yeni yeni tanıyordum. Ozanın söylediği gibi, *daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum, buraların en eski aşinasıdır soyum...* Doğru dürüst yüzemez ama suyun üstünde yatmayı bilirdim. Doğal olarak, hep yaptığım gibi, başımı belaya sokmuş. Piri Reis'le ilgili bir roman yazmaya kalkışmıştım. Bunu bir gençlik serüveni olarak görebiliriz. Yine de, bana kalırsa bir yazar adayının gözünü kartartmaması, kendine meydan okumasına pek çok yararlar vardır. Gemiyi bindikim zaman dümeni nasıl tutacağımı da. Fırtına karşısında ne yapmam gerektiğini de bilmiyordum. Ama o sırada bir fırtına çıkmıştı ve kahramanım gemisi *def dalgaların* ara-

sına gömülüp gitmek üzereydi. Neyse ki yazıya ara verebiliriz. Bir çözüm bulana dek, kalemi bırakır, bir kadeh bir şey içer, belki bir sigara yakar ya da düşüncesini almak için bir dostumuzu arayabiliriz. Ben de eve vardığım zaman soğuk bir bira açtım, bundan birkaç iri yudum aldıktan sonra evdeki telefona uzandım ve Cemil Kavukçu'yu aradım. Askerliği bitirdiğime sevindiğini söyledi. -İyi ya, kurtuldun, dedi ya'yı uzatarak. -Gemideyiz, müthiş bir fırtına çıktı, ilk yapmamız gereken nedir, diye sordum. -Geminin burnunu dalgaya vereceksin, dedi. Bunu duyunca ayağa kalktım, anımsadığım kadarıyla, bunun tam tersini yapıyordu Piri. -Sağ ol abicim, görüşürüz hadi, dedim, son birkaç bölüm bu fırtınaya ayrılmıştı. Gidip defteri buldum, açtım, uçlu kalemini defterimin yanına -paralel biçimde-koydum, sayfaları çevirmeye başladım. Ama hayır, durum o kadar da kötü değildi. Fırtına başlayalı iki sayfa olmuştu, dalgaların kıç tarafından geldiği ile ilgili bir şey de yazmamıştım. Bu durumda, burun tarafında yükselen köpüklü dalgalarından söz etmek yeterli olacaktı.

Şimdi burası önemli, bu satırları yirmi yıl sonra yazıyorum bakın, geç saatlere kadar yazı yazdım: *Dalgalar köpükleniyor, çengelinden kurtulan fanuslardan biri dalgaların arasında yükselip alçalarak geminin içinde dolamp duruyordu. Suyun içinde, gemiyi tümüyle yutmuş tuzlu köpüklü bu sualtının içinde durma yanan bir fanus parlıyordu. Bir türlü sönmeyen, ışıgını yitirmedigi gibi, bütün bu korkunç hareketlilikle titremek bile bilme yenen bu fanus...*

O yıllarda, elbette o ana kadar yazdığım her şeyin içinde bazı süslü ve "şairane", acemice şeyler vardı, "bile bilmeyen" gibi ifadelerle büyük olasılıkla iyi bir şey yaptığımı sanıyordum. Genç yazarların tümü cahildir. Ama iyidir bu. Yazmaya başlamak cahil cesareti ister de onun için. Neyse. Bu biçimde uyanıp giden bir fırtınayı yazmış, bu arada birayı soğutmuş, sonunda sabaha karşı gidip yine kanepeye uzanmıştım. İyi sayfalar yazdığımı

düşünürken

yine yavaş yavaş
uykuya dalyordum

ama...

O sırada bir ses duyar gibi oldum. İçerisi karanlıktı, gerçi bir yerlerden hafifçe, ay ışığına benzer gümüşü bir ılık yayılmıştı ama sessiz, karanlığın içinde usulca gezinen bir koyu sis gibiydi bu. Dış kapıdan geliyordu ses. İlkini önememedim. Zaten uyanıp kalkacak hâlim de yoktu. Bu sesi duyduğum sırada kendi horultumu da duyuyordum. O kadar uykuya içindeydim yani. Ama sonra ses yine geldi ve salonun içinde takım elbiseli iki adamın dolaştığını gördüm. Ben, onları görüyordum. Bugün gibi gözümün önünde: Odanın içinde gri bir ışık vardı. Bir koyu alacakaranlık. Adamlar koyu kara birer takım elbise giymiş, odanın içinde öyle rahat dolaşmaya başlamışlardı ki, akıl alır gibi değildi. Ben uzandığım kanepede onları izliyordum, öyle korkmuyordum ki, başta kıpırdamadım ve. Ne yapabi-

lirim diye düşünmenin daha akıllıca olacağına karar verdim. Önce bir plan yapmalıydım, bu planı yapmak için de cesur olmam gerekiyordu. İnsanın bir şey tasarlayabilmesi buna bağlıdır; cesaret ve bilim. Ancak bu, kendimizi tam anlamıyla, yani tutarlı biçimde yönlendirebileceğimiz anlamına gelmez. Burada refleks ve duyuşsal atakların da er ya da geç devreye gireceğini unutmamak gerekir. Neyse. Eve hırsız girmişti, oda karanlıktı. Bir zaman sonra, kıpırdayamadığımı fark ettim. Korkunç bir şeydi. Uzandığım yerde tavana bakıyor. Göz erimimde oldukları zaman onları takip edebiliyor. Ama yer değiştirdikleri zaman başımı çevirip de onlara asla bakamıyordum.

Arada birbirlerine yaklaşıp fısıldaşıyorlardı. Başlarını çevirip bana bakıyor. Sonra karanlıkta yollarını bulabilmek için yeniden dönpüt salonun ucuna doğru gidiyorlardı. Ama ağır adımlarla. Ağır adımlarla. Ben de ne yazık ki, onlar ağır ağır, suyun içinde yükselen birer fanus gibi ilerleyen bu adamları her geçen saniye biraz daha gözden yitiriyordum.

İşte, bunu anladığım zaman iyice korktum. Bu, bir kâbus. Eskilerin deyimiyle bir karakura. Bir keresinde, daha küçük bir çocuktum o zaman. Böyle yarı karanlık bir gecede, bir canavar gelip göğsüme oturmuştu. İşte size çocuklukla yetişkinliğin farkı: Çocukluğumuzda canavarlardan korkarız. Yetişkinliğimizde de başka insanlardan. Ama bu, yani yirmi yıl önceki o kâbus, çok başka bir şeydi. Çok farklıydı. Kâbus, bana bir başka kâbusu anımsatıyordu. Odanın içindeki büyük beyaz sehpanın altından bir çocuk gölgesi yükseldi o sırada. Bu çocuk, lambanın içinden çıkan Alaaddin gibiydi, gövdesinin üstünde bir acayiplik yoktu ama bacaklarını göremiyordum, onun yerine, evet, çocuğu, yani benim o zamanki anımı lacivert bir sis tamamlıyordu. Bu nedenle, yani hafif bir çocuktu bu, hafif olduğu için de yükseldi, bir balon gibi havalanarak salonun tavanına asılı kaldı. Ben, gözümün önünde bu çocuk olduğu için, bir ara, adamları unuttur gibiydim. Havalanmış çocuğu izledim, çocuk ağlamaya başladı, gözünden bir damla yaş süzülürdü. Bu yaş, sonra, beyaz sehpanın üstündeki bira kutusunun üstüne damladı. Bu tıkrıtyla birlikte

düşlerimizdeki seslerin
hiç de uyarıcı olmadığını
anlamış bulunuyordum.

Adamlar çalışma masamın başındaydılar bu sırada. Bahçeye bakan köşeye, gelir gelmez, daha doğrusu denizden gelip de yazmaya başlayacağım zaman kendim için temiz, düzenli bir masa kurmuşum. Yine benim tüm gereksinimimi karşılayacak bir masaydı bu; üstünde defterlerimle kalemlerim dışında hiçbir şey yoktu. Bir şey içecek olursam, böyle çalışırım ben, masadan kalkmam gerekir. Bu nedenle, adamların gidip de masamın başında oyalanmaları ve. Arada birbirlerine bir şeyler söylemeleri sinirlerimi altüst etmişti. Doğal olarak böyle günlük bir yaşamda, bir

dehşet duyuyordum ki, bunun günlük yaşamımızdaki karışıklığı ancak bir terör olayı olabilir. Bir son duyugusu, her şeyin yitirilmesi ve sonsuz aşağılanma.

Bu sırada bir yırtılma işittim. Bu ses de yine öyle canlı ve rahatsız ediciydi ki, tıpkı o bira kutusunun üstüne damlayan gözyaşı gibiydi, fiziksel bir etkisi vardı; biri başıma çekiye vuruyordu sanki. Bir an için, bu sesin bunca etkili olmasını O SIRADA ONLARI GÖREMİYOR OLUŞUMA bağladım. Bilmediğimiz şeyi daha büyük zannederiz. Bilgisizliğin ve korkunun yasası böyledir, değil mi; Tanrı da böyle değil midir? Bilmediğimiz için büyüktür. Ama içimde müthiş bir isyan duyugusu vardı. Ne olursa olsun uzandığım yerden kalkmak ve onlara saldırmak istiyordum. Onları masadan uzaklaştırmak. Bağırarak. Gelin görün ki, kalkıp bağırma, saldırmayı bırakın. Ağzımı bile açamıyor. Pikeyi üstümden atamıyordum. Çaresizdim. Gözümün bir yanından yaş sızıyordu. Denizi düşünseyim, dedim. Dalgalar yükseliyor. Gök gürültüleri içinde. Şimdi, bunları yazdığım sırada olduğu gibi, gökyüzünün gürlemesini, ardından yağmurun pırıltılar çıkarak yağmasını düşünmeye çalıştım. Gözümü kapattım, gündüz sahilde yaşadığım anın odaya gelip dolmasını bekledim. Koyu, acı yeşil bir yosun, kıvrımlar çizerek salona girdi, beyaz sehpanın altından geçerek süzülürdü, sonra yükseldi, önce boğazıma dolandı, sonunda ağzıma yuvalandı. Suyun, su acemiliğinin ele geçirdiği biriydim ama umurumda mıydı; adamları görmüyordum, seslerini de duymuyordum artık.

Böylece biraz sakinleştim, düşüncelerim birbirine karıştı, bulanık görüntüler birbirini izledi. Sonra bunlar da yitip gitti.

O günlerde, özellikle yazlık evlerde geçirdiği günleri anımsayanlar bilecektir; sabahın erken saatlerinde sıcak bastırır, daha öğleye varmadan uyanmak zorunda kalırsınız. Çok, çok sıcaktır da onun için. Ben de ertesi sabah ter içinde uyanımdım. Böyle olmaz, böyle olmaz, diye düşünüyordum. Bir çaresini bulmak lazım. Bir daha salonda uyumamaya karar verdim, küçük odaya gidecek, perdeleri iyice kapatacak, belki gecenin odanın içine leğenlerle buz kalıpları yerleştirecektim. Sıcak, rahatsız bir uyku ve kâbus demektir. Kalkıp yüzümü, saçlarımı yıkadım, büyük bir bardakla soğuk bir su içtim. Sonra masanın başına gittim. *Piri* defterimi açtım. Sabaha dek uğraşıp da yüzen fanuslarla ilgili yazdığım satırlar yoktu yerinde. Daha doğrusu, bu son sayfa yırtılıp alınmıştı. Nasıl büyük bir korku yaşadığımı, kapıldığım dehşeti tahmin edersiniz. Masamın başına oturdum, başımı ellerimin arasına aldım, gözlerim morarana dek düşündüm durdum. Ama bu olayın hiçbir açıklamasını bulamadım.

Evet. Sevgili dostlar. Öykünün yasaları gereği burada artık anlatmayı bırakmam gerekiyor. Bundan sonrasını, başka bir gökyüde anlatıramam. Gece yarısı. Dışarıda bir haziran yağmuru var. Gök gürliyor. Yeni bir düş görmek için gerekli

üçharfliler*

#angeçeröykünkallır

dil

* Ne bir eksik, ne bir fazla; ne ketum ne geveze; ne akıldla kalmayacak kadar uzun, ne kolayca unutulacak kadar kısa: Tam kararında... Akıp giden zamanın içinde, herhangi bir aynada asılı kalmış herhangi bir anı eteğinin ucundan yakalayıp bir şeylere yorar ya da başka bir ana yontar gibi; bazen bire bin katarak, hatta üç koyup beş çıkararak, bazen de bir susup iki konuşarak en saf hâline taşır gibi: Tam kıvamında, tam tadında: Belki romana koca bir eşik, şiire birkaç adım kala, ikisine de yüz vermeyen bambaşka bir coğrafyada, kısa süreli ama şiddetli bir depremle sarsılır gibi: Bu, öykünün dilidir.

* Okuruna meydan okumaktan kaçınmadan kınından cesaretle çıkarılmış usta işi bir bıçağın, zanaatkârca bir disiplinle hece hece budayıp sanatkârca bir sezgiyle ve bilgelikle satır satır işlediği yekpare "şey": O en küçük, en duru parça: Atomların bile tanelerine ayrıldığı "toplamlar toplamı" bir dünyada, büyük resmin içindeki küçük detayların, büyük hikâyenin içindeki küçük olayların, görünür-görünmez duvarlarına çarpıp duran nice durumların en arı söz'ünü kovalayan, imkânı ve mümkünü kalemin gücü ölçüsünde devleşen, özenle seçilmiş kelimelerden devşirilen mikro evren: Tevekkeli değil, halk ağzında "anahtar"dır: Bu, öykünün dilidir.

* Boyutları küçüldükçe derinleşen, sınırları daraldıkça rafineleşen bir türün içinde, okurunu ağızda bıraktığı keskin tatla, yaratıcısını da "söz" namına gözden çıkardıklarıyla sinayan bu kör bıçağı ustalikle bile-yenler biliyordu; "İyi yazılmış bir öyküyü iyi yapılmış bir makyaja benzetirim," diyordu Tomris Uyar: "Bitirdikten sonra biraz hafifletilir. Sanki öyleymiş gibi olur," (Kitapla Direniş). İnce işçilik, has edebiyat, som söz de denebilir belki; bir su akıp kendi kendine yatağını bulmuş gibi, zaten hen öyleymiş gibi: Dudağındaki kâğıt kesgidir. Bu, öykünün dilidir.



BLA
BLA
BLA



hâl

* Gelecek güne dair arzuhalinden çok, geçmişe ya da bugüne dair vaziyetin, hatta belli bir anın içindeki hâli pürmelalindir; söz'ün anahtarıyla açılan kapıları bir bir aralarken duvarlardaki aynalara yansıyan saçların, ellerin, gözlerindir; boş evlerde ya da kalabalık caddelerde sessiz sedasız yankılanan duyguların ve düşüncelerin, öteki ne söylediklerin ya da söyleyemediklerin, orada burada gördüklerin kadar göremediklerin, hissettiklerin ve dahi ne hissettiklerini bilmedikleridir: Bu, öyküdeki hâlidir.

* Misal ki, koşu koşu son vapura yetişmeye çalışırken alnından süzülen soğuk teri, rüzgârla ters dönen kırmızı şemsiyeni, o an dilinden süzülen okkâlî küfrü ya da ayagina takılan siyah naylon torbayı bilirim ben; bir önceki sayfada ister istemez dağılan rujunu, ellerindeki belli belirsiz titremeyi ve belki vedalaşmanın bazen ne kadar zor olduğunu da bilirim; ki bunlar, senin (ve elbet dışındaki evrenin) bilmem kaçınıcı sayfanın şu satırına denk düşen resminin çizgileridir: Bu, öyküdeki hâlidir.

* Her köşesi, her detayı özenle ve dikkatle düzenlenmiş bir kurgunun içinde sağa sola koşturan, oturan kalkan, üzültü kahrolan ya da sevinçle perdeyi aralayan bir sen'i inşa ederken, dışındaki evren de en az senin kadar net düşmelidir satırlara: "Kusursuz bir yalan işlemek istiyorsanız öyküyü iyi kurun," diyordu Tomris Uyar (*Yüzleşmeler*): Önemli olan "gerçek" olanın resmini çizmek değildir çünkü, senin o gerçeğin içindeki vaziyetindir: "Mutfaktan akşam yemeği hazırlıklarının sesleri geliyor. Tabak, çatal çınlamaları. Hemen bir kekik kokusu uydurdum uzaktan gelen. Sonra da ağlayacağım," diyordun Fûruzan'ın "Taşralı"sında: Bu, öyküdeki hâlidir.

sır

* Neyse ki tütün gizemi bakı oldukça söz de bitmeyecektir; her şeyin anahtarı olan dil, yüreğimize gizli saklı adaların sonuncusunu da keşfetmeden emekliliğini isteyemeyecek, oraların huyunu suyunu, girdisini çıktısını enine boyuna idrak etmeden bir kenara çekilemeyecektir. Neyse ki "anlamak" - basparmanın işlevinden sonra elbet, hâlâ alametifarikalarımızın başında gelmektedir. Ve neyse ki dünya hâlâ "neyse" o'dan ibaret değildir: Bu, öykünün sırrıdır.

* Bu sebepten işte, ayagina takılan, yüzünden düşen ya da dilinden dökülen, çoğu zaman gerçeğin ya da gerçeğinin binbir şeklinden aynalara yansıyanla bir değildir: Önümdeki sayfanın bilmem kaçınıcı satırına denk düşen o belli belirsiz resminin bir yerinde, hâlinin gizemine dair bazı ipuçları gizlidir: Misal ki, fırtınalı bir kış akşamı, dağılmış rujuna ve dilinde küfürlerle koşu koşu son vapura yetişmeye çalışırken her zamankinden daha sinirli, daha üzgün ya da daha dikkatsiz olmanın asıl sebebi nedir? Bu, öykünün sırrıdır.

* "Küçük şeyleri unutamayanlar, en geri hatıraları da unutamayanlardır," diyordu Saîd Faik "İhtiyar Talebe'de: "Hafızalarının bu bahtsız kuvveti karşısında hiçbir memleket, hiçbir vatan tutamadan her yeri, her şeyi severek öleceklerdir" (*Semaver*). Dilin anahtarıyla açılan kapıları bir bir aralarken, satır aralarında âdemoglutunun ve dünya hâlinin kolayına göze görünmeyen bazı gizemleri belirir: "Ah... çocukluğumu da eskisi gibi sevmiyorum, buna tam sevmemek de denemez, işte öylesine bir şey," der Fûruzan, "Artık günün orta yerinde de sevinivermeler kalmadı" ("Sabah Eskimişliğim"). Yıllar önce bir yaz evinin balkonunda unuttuğun *Parasız Yatılı'nın* rüzgârla dalgalanan sarı sıcak sayfaları seni güler hâlâ: Bu, öykünün sırrıdır.

NAZSIZ NİAZSIZ

Köşedeki borunun üzerindeki boyanın hafifçe sıyrıldığını gördüğünde sevindi. Nasılsa bir süre bununla oyalanır, odada yaralı yatmakta olan oğlanın annesinin söyleyeceklerini, hatta azarlarını bile belki daha duymadan unutturdu. Çatlak, duvar boyunca uzandı. Kapı girişinden yoluna devam ederken, onun bakışından çıktı. Bu çizigini hastaneyi kolay gezdiği belliydi. Belki ameliyathaneye. Belki doğumhaneye. Belki morga kadar. Nerelere uzandığını anlamak için, arkasına dönüp bakması gerekecekti şimdi. Çatlakları görmesi. Onları takip etmesi. Ve çatlaklardan fışkırması kendisinin. Oralardan çıkması. Yok. Olmaz. İnatlandı. Başını çevirmedi ve bu kez bakmadı. Çünkü bu şimdi hiç yoktan aykırı bir hareket. Gözlerini sırf yerli yersiz meraklar uğruna hep aynı fütursuzlukla çevirmesi ve dikmesi. Bakması. İçinde zaptedemedikleriyle her şeye birden fırlay-vermesi ve nefesi hep oralarda alması. Nazsız niyazsız. Onun kendi bedenini ama en çok da gözlerini böyle apansız kullanması. Bir şeylere başlaması. Yeni keşfettiği bir nefeslenme azmiyle, bilmediği yerlerden ne alacağını belli belirsiz sezerek bilmediği bir şeyleri başlatması. Şu âlem üzerinde ne var ne yoksa böylesine yanarak görmek istemesi, zamansız bastırır ve bir türlü görmezden gelmeyi başaramadığı meraklarındandı. Dur durak bilememesi. Kendi delişmen çocukluğunu ama en çok da şu genç kızlığını bir deli fişek gibi yaşamasının, kendi budala başına açtığı çoraplardan, başkalarından bile, babaannesinden bile çok ama en çok kendisi haberdardı. Azarlar, yasaklar, ithamlar ve ihtarlar hep onun üzerine yığılmıştı. Ama bir başkasına zarar veriş, ilk kez oluyordu.

Artık merak ettiklerine dönüp de bakmayacaktı. Babaannesi gibi kesik bir nefes aldı. Hiç yakışıyor muydu? Kendisine bunu yakıştırmış mıydı? Kendi kendine yürütün işte çatlak. Ona ne? Oralarda onsuz olsun. Başını önüne eğdi. Ailesine hayal kırıklığı vermiş biri gibi, onları hep üzmüş biri gibi bir süre bu hâlde bekledi. Yeterince utançlı. Fazlasıyla pişman. Kederli. Ellerini bitişmiş bacaklarının arasına sakladı. Her zaman kibirle diklenen omuzları şimdi düşük. Bu pısırsık kılıkla oturmayla uğraşıyordu ama aradığı pişmanlığı içinde bir türlü hissedemediğini, utancın içindeki böylece yokluğunu gördüğünde yani şu soğuk hiçliği, aslında oyun oynadığını da anlamıştı. Bunlar onun olamıyordu. Hınzır gülümsedi. Onun içi kudurdu. Bu babaannesinin sesiydi.

Yan koltukta oturan orta yaşlı bir adam hafifçe öksürünce, irkildi. Başını kaldırdı. Yanındaki kadın, çocuğunu pırpırpıyor, karşısı koltuktaki bir diğeri başını yer karolarından kaldırmıyordu. Her yan insan kokuyordu. Duvarın, onun nereye gittiğine bakmamak için inatlaştığı çatlağı bile. Soluk, ter ve osuruk. İrin kokuyordu. Herkes, uzun zaman için makinaya atılıp da çevrilmemiş giysi kokuyordu. Çalışmak, çok çalışmak, didinmek kokuyordu. Hepsi, hastanenin sabah yapılmış sonra kendi hâline bırakılmış yer temizliğinin ilacını çoktan bastırıyordu. Her şey ve herkes kendi hâlindeydi. Hastanenin zavallı bekleme salonunda aslında kimsenin umrunda olmadığını sahiden farkına varmaya çalışarak arkasına yaslandı. Utangaç biri olamayacağı belliydi işte. Duvardaki resimde bir hemşire ona susmasını tembihliyordu. Aynı babaannesi. Oysa o konuşmaya gelmişti.

202'nin yuvarlaklarına uzun uzun baktı. Kapı işte orada dikiliyordu. Aça. Girse. Yeterince üzgün gözükse. Parçalanmış bir şeyler söylese. İnsanlar lüzumsuz yere hüznümlü şarkılar yapıyordu, yparken bile içleniyor olmalıydı. Sonra birileri onları gamlanarak dinliyordu. Buna güldü. Oysa o dünyaya hepsiyle alay etmeye gelmişti. Kapının ardı. Kapının ardı. Kendini odasına kapatıp müziği son ses açıp tepindiği günlerde buraya elinde tespihle, dilinde azarla dalan kimdi? Babaannesi. Hep ne derdi? Bu aynı anası. Vallahi bil-lahi rabbim seni canımı almaya göndermiş. TÖVBE ESTAĞFURULLAH. Ona kabul görmemenin, benimsememenin, istenmemenin, dünyaya diken olup batmaya geldiğini böylece öğrenmenin gamsızlığını bıraktırdı.



Bakmıyor ama görüyor. Oğlan şimdi 202 yazan kapının ardındaki yatağında uzupuzun boyuyla uzanmış yatıyor. Belki yatağının kenarında bir pencere vardır. Güneş onun esmer yüzündeki yaralara düşmüştür. Alnındaki perçemde belki dün akşamın izi vardır. Belki penceresinin önünde bir çam vardır. Ağaçta bir ökse vardır. Ökse hakkında güzel bir laf etse. Şarkıları düşündü. Ökselerden de bahsediliyor muydu? Aklına gele gele bu kuşun gelmesine şaşırdı. Hâlbuki neye benzediğinden haberi bile yoktu. Çıkınca bakacak buna. Ama önce geçmişi olsun dileklerine, sürdürülecek uzun sessizliklere, toplanacak dağınıklıklara ve tamir etmeye çalışacağı kalplerin ona vereceği anlayışa muhtaçtı. Suçluluk işte böyle uyanacaktı. Ve utanç. Böylece kendinden azat olacaktı.

Belki onu yatağında makinalara bağlamışlardır da, kendisinin makina olmaksızın alamadığı nefesler içine bir bir batar. Kendi sapaşgamlığı onu biraz yaralar. Üzülebilir. Biraz da gülmeyiverse şöyle yüzüstü gibi her şeye. Kaçıp da bırakıp, ölmeye terk ettiği biri için, kendi diriminden vicdanı uyansa da, bir ufak utanç kırıntısı gelip yerleşse içine. Yerleşse de şu soğukluğundan kurtulsa. Hissetse öbürünü. Duysa.

Dün geceki kazada oğlanın yanındaki kendisi olduğunu şöyle boydan boya, baştan başa haykırabilse. Sinsiliğini ortalara dökse. Korna sesinin onun başıyla sabitlendiğini, neden sonra kendini sıkıştığı yerden kurtarıp arabadan çıkıp koştuğunu, koştuğunu, koştuğunu. Koşarken sokak lambalarını teker teker geçtiğini, bir aydınlığa bir karanlığa, bir aydınlığa bir karanlığa batıp çıktığını. Dalağının şiştiğini, köseyi dönünce ancak nefes alabildiğini. Çok geçmeden kustuğunu. Kaçtığını. Hiçbirini bilmiyorlar. Belki onlar bütün bunları öğrenmese bile, oyunu güzelce oynayabilse, acımayı, şefkati ve sevgiyi giyinip gösterebilse, ne narin, ne sevecen bir kız bile derler onun için. Kuş gibi. Daldaki bir serçe. Yabancığın, tuhafığın, kötülüğün, yaramaz oluşunun üzerine böyle kalverdiğini, babaannesiyile inatlaşmak uğruna böyle kaskatı kesildiğini, kaygısızlığı yüzünden kabul görmeysişinin, sevimlilikçe sevmeyi öğrenemeyişinin onda yarattıklarını. Gösterse. Önce kendine. Ağlasa. Ama lafa neyle girileceğini bilemiyor. Kapının nasıl açılacağını, nasıl üzgün olunacağını bilemiyor. Pismanlıktan habersiz.

Kapı açıldı. Bir kadın çıktı. Bu onun annesi belli. Üzgün, kederli. Oğlu hastane odasında can çekişen bir anne nasıl görürünse işte öyle görünebiliyordu koridorda. Demek şimdi onun ayağa kalkması gerekiyordu. Annesinin yanına gitmeyip de süzülmesi, onun gözlerine bakamayıp da çaresizce af dilemesi gerekiyordu. Bunu yapabilir. Belki ilk denemede fazla inandırıcı olmayabilir ama başını yeterince önüne eğerse, anlamazlar gerçeği. Annesi elindeki karton bardaktan başını kaldırıyordu. Sonra

diğer eliyle alnını sıvazladı. Ağrıyor değil mi? Sandalyesinden hızla kalkar gibi oldu. Yavaş olursa daha mağrur görüneceğini neyse ki çabuk hatırladı. İyice yavaşlayıp, başını yaga eddi. Annesine doğru suçlu suçlu yürümeye çabalarken, anlaşılacak değilse bile kabul görmek istiyordu, sevimlik istiyordu. Bununla yanıyordu. Kadının alnının ortasından kederli bir yarığın acımasızca geçtiğini gördü. Haberi alınca konmuş olmalıydı. Filmlerde böyle oluyordu değil mi? Saçlar beyazlıyordu. Bir gecede. Kadının şakaklarına bakarken, sonunda fark edildi. Annesi görmez gibi baktı, ha duvarda bir sinek, ha kendisi. Boğazını temizledi. "Ben," diyebilirdi. Sonra "Geçmiş olsun," bile dedi. "Oğlunuz," dedi. "Arkadaşıym," dedi. Sonra da bekledi. Oğlu yerinde kendisi yatmıyor diye annesi ona hiç kızmazın, onu bağrına bassın. Bassın. Hem üstündeki bu koku oğlunun kokusu. Sarılsa tanır. Annesi yalnızca başını salladı. Bunun açtık çekken insanlara mahsus bir sağ ol demek olduğunu, maalesef henüz bilmiyordu. Bilsen belki kendisi de böyle davranırdı. İkiyi aynı anda yutkundular. Vefalı bir arkadaş gibi görünmek için elini yüzüne götürüp burnunu hafifçe çekti. Elleri biraz beyaz leblebi, biraz tıraş losyonu ama en çoğu kusmuk kokuyordu. Şimdi ne diyecekti? Deniz kenarındaki arabanın farlarının suya pek güzel vurduğunu mu? Alacalı, titrek ama canlı. Oğlu, güzel olduğunu söyledikçe bu kırmızı ışıga dalıp gittiğini çünkü filmlerdeki kızların illaki nazlandıklarını. "Oğlunuz" dedi, "iyi bir insan." Kadın başına gelenlerini unutup büyükçe gülümseyecekken kendisini tuttu. "Öyledir." Elindeki soğumuş çayın karton bardağını yuvarlıyor ve önüne bakıyordu. Keşke onun da elini oyalayacak bir şeyi olsaydı şimdi. Bunlar hayat kurtarıyordu, öğrenmeliydi. Hemen üniformasının kravatına yaslandı. Annesi dedi ki, "Demek okul arkadaşın?" Artık emindi. Bu onu tutuk bir liseli gibi göstermeye çoktan yetmişti, kravatını yavaşça bırakırken, "Evet," dedi. "Ama ben bir alt sınıftayım." Kadın yine başını salladı. Şunu düşündürdüğüne emindi artık. "Oğluma hayran kızağım." Kızağım. Bu duruma memnun oldu. Çünkü on kızmayacaklardı. O çağırıyor diye gidip babasının arasına hemencek binmiş olmasına, sonra sıkılmasına, sonra oğlu vitesteki kendinden emin elini onun üniformalı bacaklarına koydu diye çarçabuk sevildi sanmasına ve sırf bu yüzden, büyüklerin dünyasına girmeyi böyle nazsız niyatsız kabul etmesine. Kabul etmesine. Yukarı çıkan ellerin nereye varacağına meraklanıp ölmesine. Ölmesine. Yalnız filmlerden bildiği türden bir yaşantının, kendisinin hiç girmediği bir kapının ana aralanmasına. Kapıyı açmak için ve kendisinin neye çekildiğini izlemek için, görmek için, anlamak için, yaşamak için, ölmesine. Kendisine böyle dikkatle eğilen bir bakışı hiç görmediğini, ne o çocukken ölüp gitmiş babasında, ne de markete gideceği, birazdan geleceği diyip onun çocukluğunu baba-

annesinin kapısının önünde bırakan annesinin vedalaşan gözlerinde. Görmemişti. Ne acele etmişti değil mi, ekmek, süt ve yoğurt almak için. Orada anlamalıydı. Annesinin bindiği arabanın onu ekmeğe ve süte değil de yeni bir yaşama ama onuz bir yaşama götürdüğünü, anlamalıydı. Ama hepsini ancak dün gece gördü. Kendisini geride bırakıp uzaklaşan o arabada, annesinin de bacağına vites-ten kalkan bir el konmuş. Ve ilerlemiş. Bir yolda ilerlemiş. Gitmiş. Tüm bunlar büyüdükçe ve babaannesine ona durmadan illallah edip annesine beddua ettikçe ve ancak dün gece. Dün gece. Tamamen birleştirebildiği parçalar. O yüzden her şeye zamanında, belki vaktinden bile önce merak gösterilsin ki, kim hangi kapının önünde ne için bırakılıyor, kime hangi kapı ne için açılıyor, hangi kapılar kimin yüzüne nasıl ve ne için örtülüyor, şöyle dürüst bütün anlaşılsın. Bilinsin.

Kadının sorusuyla kendine geldi. Okuldakilerin haberi? Bilmiyordu ki? Bugün okula gitmemişti. Onlar artık başka insanlar olarak yerlerine yörelerine dönerken beklenmedik bir şeylere çarpıp gümbürdemişlerdi. Birdenbire. Hayat. Dağılmıştı. Kalakalmışlardı. Oğlana bakmıştı, güzel yüzünün, siyah kaşlarının cam kırıklarıyla bozulduğunu görmüştü. Korkmuştu. Şile sapığındaki ışıklardan eve kadar. Koşmuştu. Apartmana varmıştı. Ayak ucunda odasına girmişti. Girerken koridordaki Kâbe resmine bakmamak için başını sola çevirmişti. Işığı yakmadan, duvarlara tutuna tutuna kapılardan geçmişti, odasını bulmuştu. Vurup kapıyı yatmıştı ve şunu demişti. Benim yaşadığım neydi? Susunca ve kaçınca olunmuş bir katil ve bir de artık kadın olmağını düşünmekten başka ne yapmıştı? Ambulansı aramıştı. Babaannesine duyurmadan, Şile sapığındaki ışıklar demişti. Orada demişti. Kaza oldu demişti. Kapatmıştı. Yorgani çekip nefes almaya uğraşmıştı. Bacaklarının arasına bakmıştı. Böyle nazsız niyazsız ve vallahi sırf meraktan açılmış bacaklarına. Kaçarken, nefes nefese koşarken bile oradan süzülmeğe devam etmiş bir genç kızlığı, Balıbey'deki köşe başında durup silindiğini hatırlamıştı. Şimdi evdeyken, ellerini üzerinden bu kurumanın, yine telaşa geçirmişti. Parmaklarını tükürüklemişti. Yeniden silmişti. Geçsin. Geçsin. Kalıntısı etinde kuruyup kalmış bir büyümeyi, bir yetişkinliği görmemek için bacaklarını yeniden kapatmıştı. Gözlerini de kapatmıştı. Kapatmıştı. Uyumuştur. Karnındaki yarayı bile görmemişti. Hissi kendisine gelemeyen her şey, karnından meğer taşmış. Bilmedikleri ve anlayamadıkları, her yana uzanmış. Ama hepsini ancak sabah görmüştü. Bir yarası varmış. Varmış.

Annesinin gözlerinin kenarlarına uzun uzun baktı, dün gece kendisine doğru eğilmiş gözlerle ne de çok benziyorlardı. Konuşulmamasını isteyen hemşire resmin önüne oturdular. Teknit eden bakışların karşısında

tereddütle durmaya uzun zamandır aşınaydı madem, ses etmedi. Bir nefes aldı, pilili gri eteğini iyice düzeltti. "Kaza nasıl olmuş bilmiyoruz ki," dedi annesi. İrkildi. Ağzını mı arıyordu? Onun aslında kendi kendine konuştuğunu dalgın gözlerinden anlayınca rahatladı. "Canı acımamıştı. Yalnızca korkmuştu," diyebilmeği istedi. Demedi.

Yan koltukta oturan adamla karısı kalkıp gittiler. Oyunu beğenmemişler miydi? Koridorda kaybolmalarını uzun uzun seyretti. "Bize haber geldiğinde uyuyorduk tabii." Buraya uygun bir cevap arandı, bulamadı. "O telefon nasıl acı acı çalıyor, bilsen." Gözlerini tavana dikti, oradan boruya geçti. O telefonu ben kaldırdım. Yeniden çatlağı takip etmeye başladığında annesi anlattıkça ağlamaya başlamıştı bile. Ağlıyordu. Ağlıyordu. Acı bu mu? Çatlak birazdan kapı kirişinin üzerinden geçecek, yoluna devam edecekti. Ameliyathaneye, doğumhaneye, morgta yatanlara. Hepsinin üzerinden geçecekti. Hepimizin. Gececekti.

Sol bacağındaki kaymış beyaz çorabını eğilip dizine kadar çekti. Annesi odaya girmesini istedi. Girsin, görsün. Madem ki bu hulyalı kızcağız buralara kadar gelmiş. Acıma sevgidir. Sevgidir. Ona bu sevgiyi verin. Verin. Düşündü. Ama girerse ne diyecekti? Gördüklerinden ne anlayacaktı? Uzun yani onun temayülüne güç verecek kadar uzun boyuyla yatmıştır. Artık bir şeyleri kavramaktan aciz bedenle uzanmıştır. Makinalara da bağlı mıdır? Göğsünde kablolar mı vardır? Nefesi bilimin takdirine bağlı ve güzel kollarına serumlar mı takılı? Tıraş olmağa yeni başlamış, losyon kokan yanaklarında, nefesindeki bira kokusunda artık istegin değil, ölüme ramak kalmasının kokusu mu vardır? Ne vardır? Birlikte kalktılar 202'ye doğru yürüdüler. Kapı, önünde dimdik, upuzun uzandı. Şu kapı aralansa. Bir eşikte bırakılmayı, orada kalakalmayı uzaktan izlese de üzülse. Biraz keder. Biraz ökse.

Oğlının annesi kapı koluna elini koymuştu ki, kadının kederli yüzüne birdenbire döndü. Kendinden bile beklenmeyecek belki de beklenecek bir kararlılıkla kadına diklendi. Rahatsız etmek istemediğini söyledi. Bu bir inat. Olduğu gibi kalmanın çağrısı. Çünkü akciğerlerinden, kalbinden taşacak bir nefesi hiç makinasız ve kendiliğinden alırken bile sevimliyi sıkıcı bulduğunu çoktan anlamıştı. Anlamıştı. Nazlanmadan döndü. O hissetmeyecek. Artık anlayın. 202 burada kalsın. Görün. Gidin de bunu önce babaannesine söyleyin. Bu kız böyle iyi. Ve artık kadın. Nazsız. Ve. Niyazsız. Ve o tüm olanlardan geriye kalanla nefeslenecek biri. Bunu görün.

Kısaca güldü. Üzgün ve pişmanken koluna asılı bıraktığı okul ceketini bir hışımla giyerken karnında açılan, görünen yaraya annesi bakakaldı. Baksın.

O buydı.

KIYI

Hep güz sonu. Biz yine eski liman yolundayız. Yavaş yavaş suya gömülecek olan o kıyı parçacığındayız yine. Aradan geçen bunca yıldan sonra şunu söyleyebilmeliyim artık. Biz oradan hiç ayrılmadık. Yanki'yla Elver kayıplara karışmadı. Bunun sorumlusu ben değilim, hayır.

Kadınlar, onları oraya sen çağırdın, diyor. Diyebilirler, eski zaman kadınları onlar. Nedense başları hep çatkılı, yüzleri asık, içleri fesat.

Süt beyaz denizin sarı camura döndüğünü gördüm. İçinin bulanığında yüzdüm günlerce. Ormancılardan kestiği ağaç kütükleri, kökler, taze dal parçaları sıralanmıştı yüzeyde. Onların arasında, altında, üstünde bir parça iz olsun istedim. Giydikleri, kullandıkları bir şeyler, bir parça çadır bezi de mi olmazdı? Anladım ki benden uzak durmanın yolunu bulmuşlardı sonunda. Açıklardan gelen balıkçı teknelerine o vakit söyledim bunu, aramayın artık. Buradalar, bir yere gitmediler. Biraz uzak kalmak istemiş olmalılar, hepsi bu.

Teknedeki buruşuk yüzlü adam çok tuhaf baktı bana. Zaten hep öyle bakarlardı.

Yanki gelmişti önce. Konuşmaya fırsat kalmadan denize atmıştı kendini. Bukleli saçlarından yüzüne damlayan deniz suyu muydu gözyaşları mı, anlayamadım. Bu halleri atacak-sın üzerinden merak etme, dedim. Öyle de oldu. Deniz iyi gelirdi yaralara.

Elver'in neşesi doldurdu sonra kıyıyı. Kahkahası kayalara çarpıp yankılanınca Yanki da ben de unutmaya başladık olanları. Sonra ikisinin bir olup balık tutmak için yaptıkları planları uzaktan izlerken içimdeki huzurlu dinginliğe yerleşmişlerdi sonunda. Artık burada, bu koyda yaşayabiliirdik.

Balıkçılar ve ormancılar, kadınlarını takmışlardı peşimize. Üst yoldan gelip geçerken uzun uzun bizi izlerdi bu kadınlar. Anlamıyordum, bu kıyılarda yaz boyunca cadırcılar olur, bazıları güz sonuna dek kalırdı. Oysa ben derme çatma barakamda yaz kış burada kalmaya başlamamla şimşekleri üzerime çekmiş olmalıydım. Şehirli dediğin, yazın gelip kışın gitmeliydi.

Onlar yukarılardan bakarken rüzgârı ve dalgaları dinliyorduk biz. Bin yıldır kırılma-yan döngünün sarmalına tutunmaya çalışıyorduk. Kaybın kıyısında yaşamayı seçiyorduk bilmeden. Bu yüzden çok uzun zaman oldu biz burada kalmaya başlayalı. Zaman buraya takılı kaldı bizim için, bedenlerimiz nemden şişti, beyazladı.

Bütün bunları sonradan kadınlardan dinledim.

Yanki'yla Elver her defasında yeni gelmiş gibi oluyordular. İlk gün bakışları birbirine değdiğinde ortalık buz gibi soğuyor, doğanın güzelliği yavaş yavaş ortamı ısıtıyordu. Yanki sevdiği zamanları sayarken buranın sakın hallerini öve öve bitiremezdi. Elver de benim sevdiğim zamanımdı, gelmesi için ben ısrar ettim. Yanki'yla aynı yerde kalma fikri doğru görünmüyordu ona. Asıl bu yüzden gelmelisin, dedim ben ona. Aramızdaki bu gerilim bitmeli artık, dedim. Öyle de oldu.

Yanı başımdaydılar yine. Çadırlarını yakınıma kurdular. Kıyı irili ufaklı kaya parçalarından ibaretti. Yuvarlak hatlı binlerce kaya parçası. Üzerlerinden kış dalgalarıyla çok zaman geçmiş. Sivri, kırık köşelerini kaybedeli çok olmuş. Hepsi mat bir yumuşaklıkla dizilmişler yan yana. Ötelerdeki sahil gri, sarı kumlardan oluşmuş. Oranın taşları dayanamamış ufalanmalara. Koyuermişler kendilerini. En küçük parçaya dek sürmüş parçalanma. Oysa bu kıyıda-kiler henüz çakıl, küçük taşlar. Barakayla denizin başladığı yere dek dar bir kıyıya sıkışmışlardı.

Yanki'yla Elver de o taşlardan bir taş gibi yayıldılar bu kıyıya gelir gelmez. Kıyıda, ormanda her yeri istila etmeye hevesli insanın bu bakirliğe nasıl olup da dokunmadığını merak etmişlerdi. Bunu sormuşlardı bana. Sonra da yaptıkları işten başlarını kaldırıp deniz, güneş ve ormanın bir arada olduğunu görüp sorularını unutmışlardı. Ben de sessiz kalmış-



Tatilcilerin ve çevredeki yerleşiklerin bu kıydan uzak durmalarının bir nedeni vardı elbette. Bu kıyı yavaş yavaş denize doğru çöküyordu. Şehirle koy arasında mekik dokuduğum yıllarda fark etmiştim bunu. Her gelişimde yukarıdaki yoldan biraz daha uzaklaşmış olduğunu görüyordum. Önce suyun yükseldiğini düşünmüş, denizin barakanın yakınına yaklaşmasını kaba dalgalarla yormuştum. Yukarıdan bakınca anlamıştım neler olduğunu. Yamaçtaki kaya, ana kayadan kopmuş ve her yıl biraz daha suya gömülüyordu. Yavaş, uzun, sabırlı bir yolculuktu onunkisi. Tıpkı bizimkiler gibi.

Orada sessizce yaşamaya başlamamız kayaların arasını deve dikenlerinin sarması gibiydi sanırım. Yerleşiklerin giderek kararan bakışları her an üzerimizdeydi. Biz kıyının renklerine dalmıştık. Yankı'yla Elver diplerde tanık oldukları mucizelerden söz ediyorlardı. Hep beraber o dar kıynın kuytusuna gömülmenin hazzını yaşıyorduk. Başımızın üzeri silme yaprak, altımız fokurtulu kayalar ve deniz. Buraya tutunmaktan başka bir isteğimiz yoktu hiçbirimizin. Taşlardan bir taş olabilirdik. Kenarları yumuşamış, sivrilğini kaybetmiş bir taşın, hayatın içinde, ona değmeden, takılmadan yuvarlanmamıza yardımcı olmasa, kuskusuz

Köşelerimize takılmaktan, sivri uçlarımızla birbirimizin canını yakmaktan yorulmuştuk. Olduğumuz yerde kalmalı, üzerimizi örtecek suyun bizi giderek birbirimize daha çok benzetmesine izin vermeliydik. Denizin ya da ormanın içinde. Yosunlara ya da yapraklara sürtünerek. O seslerden bir ses gibi. Kaya gibi, yengeç gibi. Baraka ve çadırlarla birlikte, hayaller ve ağaçlarla birlikte suyun içinde yaşamayı umduk. Bunu yaşamlarımızdaki gelgitlerde boğulmak istemediğimiz için yapıyorduk. Yitik olanları geri çağırmadığımız, eksilenleri yerine koymadığımız için. Tamamlanmaya çalışarak bütün bir ömrü sadece yanış hâlinde geçirdiğimiz için. Biz o güz o kıyıda hayata yeni anlamlar bulmaya çalışmıyorduk. Var olanın içine gömülüyorduk sadece. Direnmeden. Sakince.

Geceleri yıldızdan gök üzerimize yağıyor, sabahları güneş kirpik uçlarımızdan doğuyordu. Her şey bizim bedenlerimizin uzantıları olmaya başlamıştı bu yerde. Yankı bana olan aşkının acılarını bitirmiş, Elver'le ufak tefek etkileşim anlarımıza sadece gülümseyerek bakıyordu. Ben ne Yankı'nın hayatımdan tamamen gitmesine izin vermiş ne de Elver'in kıvılcımlı bakışlarını uzakta tutabilmişim. Bu durum şirirdekön hepimizi çok yormuş, örselemişti. Bıça-

gün keskin ucundan ötelere kaçamamıştık ve her defasında beni ve kendilerini yaralamalarına izin vermiştik. Oysa burada şehirde açtığımız yalarımızın üzeri örtülecek, denizin tuzu ve güneş bedenimizde açılan bütün yaları yakarak dağılayaktı. İkisi de tek bir bedenmiş gibi duruyordu artık yanı başımda. Bunun ne onları ne de doğalarını rahatsız edecek bir yanı kalmamıştı. Biz bütün o acı-tıcı duyguları şehirde bırakmış, burada balık gibi, ağaç gibi, kıyının üç kayası gibi kalmıştık. Doğadaki her şeyin birbirine sonsuz uyumu gibi biz de seçimlerimizi kabul etmiştik. Sadece bir çift gözdük birbirimiz için. Bakıyor, görüyor ve yüreğimizle gördüğümüzü kutsuyorduk. O güz, o çöken ve denize gömülen kıyıda, ben Yankı ve Elver, sadece doğayı değil, birbirimizi de seçtik.

Güz sonu yağmurlarının başladığı gündü. Güneşin koru ısıtmıyordu artık yeri. Geçirdiğimiz yazın sakin huzurunu özlüyorduk. Gürültüler artmaya başlamıştı etrafımızda. Kaya, biz geceleri uyurken çatırtılarla iniyordu biraz daha aşağıya. Dalgalar daha sert çarpıyor, rüzgâr fırtınaya dönmeye hazırlanıyordu.

Böyle gürültülü bir gecenin sabahıydı. Kolumun, bacağımın un ufak olmuş kemikleri sızlıyordu. Her yeri su basmış, toprak çekeceğini çekmiş, geriye eşyanın ıslığıyla havanın rutubeti kalmıştı. Elimin uzandığı her yer suyu içine çekmişti. Barakanın birkaç parça eşyası yüzüyordu etrafında. Neler olduğunu anlamam zaman aldı. Suyu emer gibi beni de içine çekiyordu eşyalar. Yağmurla erimiş, sıvılaşmış et ve kemik hâlinde bekliyordum.

Kimi bekliyordum? Yankı'yı mı Elver'i mi? Hangisinin kemikli eli çekip çıkaracaktı beni gömüldüğüm suyun içinden? Baraka tamamen suyla dolmuştu. Çadırlardan çıkıp yanıma gelmeleri neden bu kadar uzun sürmüştü anlamıyordum.

Gece bastırmıştı yağmur. Bir hisimla yığıldı yer-yüzünün üstüne. Tepenin toprağı daha ilk yağışta gevşedi. Kütür kütür sesleri gelmeye başladı yukarının. Ağaçlar mı devriliyordu yer mi yarılıp suya karışıyor, neyin nesiydi bu ses. Yağmurun gürütüsü o bildik seslerinden çok uzaktı. Ha şimdi bitecek, diyorduk. Ha şimdi dinecek. Kimsenin aklına tepenin yağmura katılıp üzerimize yağacağı gelmemişti. Biz kıyıyla birlikte dibe çökmeyi beklerken yağmur yukarıların çamurunu, selini üzerimize boca etmişti.

Su ve çamura gömülen barakanın içinden zorlukla çıktım. Yankı'yla Elver'in hemen yanı başımda kurdukları çadırları aradı gözlerim. Yoktu. Onların yerinde yukarılardan sürüklenip gelmiş ağaç dalları vardı sadece. Çadırlarla birlikte onlar da gözden kaybolmuştu. Biraz açıklarında aradım gün boyu. Balıkçı tekneleri yardıma yetişmişti, açıldıkları ötelere elleri boş döndüler. Ne ormanın kıyılarında, ne denizin diplerinde bulabildim onları. Yağan yağmurla yer yarılıp içine girmiş gibiydiler. Günlerce gecelerce bekledim boş kalan kıyıda. Dönmediler.

Kadınlar çok söylendi arkamdan. Onları buraya sen çağırdın dediler. İkisinin de bakışını düşün istemiştik üzerine. İkisinin de vazgeçemediğim nefes alıp verişleri işittim istedim barakamın yalnızlığında. Şimdi ikisi birden yanımdan uzaklara sürüklenmişti.

Artık bu kıyıda daha fazla kalamazdım. Uzaklaşmak istiyordum bu yerden. Selin çer çöp yığıldığı yolun içinden geçip yakındaki yerleşime kadar yürüdü. Oradan bir yolu bulup daha da ötelere gitmekti niyetim. Kimseyle konuşmadan yürüyüp geçmek istedim fakat karşılaştığım insanların beni suçlayan bakışlarına çarpıp tökezliyordum durmadan. Yaş aşağı inen yolda düşse kalka, iki yanında yükselen taş yolların gölgeleri içinden, duvar diplerine sinererek yürüdüm.

Yokuşun sonuna geldiğimde kadınlar kesti yolumu. Eski zaman kadınları, başları catkılı. Gözlerinde dirhem merhamet yoktu. Oysa kaybım henüz çok yeni, acımsa büyüktü.

Dediler, "Buralar tekinsiz. Burada durmanın, beklemenin yararı yok." Nicedir bizi uzaktan gözlüyordu bu kadınlar. Ne yaptığımızı merak edip, göremedikleri boşlukları zihinlerinde tamamlıyorlardı. Onlar yanımdayken hiç umursamamıştım bu uzak bakışları. Şimdiye o bakışlar etime saplanıyordu gibiydi.

"Gidiyorum," dedim. "Buralarda kalacak değilim."

Önüme bir duvar gibi dikilmişlerdi. Ne istiyorlardı, anlamış degildim. Yol verseler yürüyüp gidecektim. Fakat önümde dimdik durmaya devam ettiler. En öndeki çok bas-kıydı. Saçlarıyla geldi üzerine. Dolandı. Arkadaki birinin boynunu boynuma sürttü. Kuğular gibi itiş kakış olduysa da diredim.

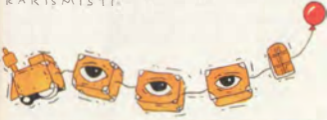
"Haydi," dedi öndeki, "seni yerine götürelim." Acılıydım, bunu anlamalıydılar. Gitmem için yolumdan çekilmeliydiler. Kolumdan tutup beni yokuşun başına sürüklediler. Taşlar aşağılara yuvarlandı. Denizi görünce bir kez daha sızladı içime. Yankı ve Elver'in her şeyden habersiz hâlâ çadırlarının içinde uyuduklarını hayal ediyordum. Çadırları denizin çarşaf yüzeyinde usulca yüzebilirdi. Akıntıyla kıyıya dek sürüklenirler, kurtulabilirlerdi böylece. Fakat anlaşılan benim düşündüğüm gibi olmamıştı hiçbir şey. Üzgündüm, çok üzgündüm. Kadınların kolları arasında kaybım için ilk kez bağıra bağıra ağlamaya başladım. Bu hiç iyi olmamıştı. Sert duruşum kırılmış, kolum bacağım hamur gibi gevşemişti. Ayakta duracak gücüm kalmamıştı.

Aşağısı turuncu bir denizdi. Öbek öbek karalar basmıştı üzerini. Karaların üzeri silme zeytin açıyordu. Bir buğu da onların üzerindeydi. O kara parçalarının üzerinde, o zeytinlerin altında ferah ferah yatıyor olmalıydı Yankı'yla Elver. Kadınlar bunu görmem için beni bu yokuşun başına getirmiş olmalıydılar. Sonra beni oracığa bırakıverdiler. Kolları arasından toprağa düştüm. Etrafıma ağaçlar, kayalar, dikenler, mermerden duvarlar koydular. O yokuşta, denizin ve adaların karşısında, zeytinler içinde bir zeytin olmam için yüz yıllar, bin yıllar boyunca yanıma gelmediler.

Benim hikâvem böylece başladı.

İSTİRİDYE BULVARI

SABAHIN SEHRE VARDIĞI VAKİTTE
BİR TREN DÜDÜĞÜYLE UYANDIM.
ELLERİM YATAKTAN AYRILMIŞ,
SANKİ HAVADA BİRBİRİNE KAVUSUP
UÇARCASINA DURUYORDU.
YÜZÜMDE HAFİF BİR SICAKLIK,
CAMDAN GELEN GÜNEŞİN
TEBESSÜMÜYLE
KARIŞMISTI.



HAFİF BİR RÜZGÂR PERDELERİ
HAVALANDIRDIKÇA BU TEBESSÜM
KAHKAHAYA DÖNÜŞÜYORDU. AYNI
ANDA YÜZÜM SICAKKEN ELLERİM
ÜSÜMEKTEYDİ. AMA BUNUN SEBEBİNİ
ÖNEMSEMEDİM. HEM MUTLULUK
HEM DE KORKU HİSSETTİM.

DAKİKALAR İÇİNDE DIŞARIDAN
GELEN İKİNCİ BİR TREN SESİYLE
UYANDIM. ELLERİM YORGANIN DIŞINDA
KALMIŞ VE BOYNUMDAN YÜZÜMÜN
TAM ORTASINA DOĞRU UZANAN
KEDİM MÜNİR BEY İLE GÖZ GÖZE
GELDİK. ÜSTÜMDEN KALKTIĞINDA,
BOYNUMUN NE KADAR TERLEDİĞİNİ
ANLADIM.



YATAKTAN YAVAŞÇA KALKIP
CAMDAN İSTİRİDYE BULVARI'NA
BAKTIM. KARLAR İÇİNDE OLAN
BU GENİŞ BULVAR ÇOK SAKINDI.



AYAK SESİMİ KARLARIN İÇİNDE
DUYABİLİRDİM. İSTE ŞİMDİ SİZE
ANLATAĞAM KADINLA TİPKİ
BÖYLE BİR GÜNDE TANIŞMIŞTIK.

DUYGULARIM DARMADAĞIN ANLAYAMAZSIN

Kalkmak bilmedi.

Fatma içeriye girdiğinde, hasiktir dedim içimden, hasiktir. Onunla göz göze gelmek için telefona sarıldım. Önemli bir şey okuyormuş gibi ciddiyetle ekrana baktım bir süre. Masama doğru yaklaşan ayaklarını gördüm. "Selam, naber," dedi. Başımı kaldırıp şaşır-mış gibi yaptım. "Aa merhaba," dedim. Uzattığı eli sıktım, uzattığı yanağına yanağımı değ-dirdim hafifçe. Ayağa kalkacak kadar vaktim olmamıştı. "Beklediğin biri var mı," dedi kar-şımdaki boş sandalyeyi göstererek. "Eee, yok, yani, yalnızım." Kelimelerin arasına koyduğum duraklardan ve asılan yüzümden onunla oturmak istemediğimi anlaması gerekirdi. Fındık yeşili, iğrenç bir kaban giymişti. Çıkarıp sandalyenin arkasına astı. Kazağının kollarını sıvadı şişman, boğum boğum parmaklarıyla. Ortadan ayırdığı saçlarını kulağının arkasına sıkış-tırdı. Yanından geçen garsona, "Bir çay alabilir miyim," dedi.

Mekâna kahve içmek ve biraz da kitap okumak için geledi çok olmamıştı. Haftanın neredeyse her günü bu kafeye gelmeye alışmıştım. Evde yalnız kalmaktan hoşlanmıyorum. Etrafımda birileri olsun ama yanımda kimse olmasın. Gürültü iyi. Kendini duyamamak iyi. Yeni gelenleri izlemek, montların fermuar sesleri iyi.

Fatma'yla aynı üniversiteden mezunduk. Yıllar önce, bir gece, okulun bahar şenli-ğinde sevişmiştik o kadar. İkimizin de sevgilisi vardı o zamanlar. İlişkimiz pişmanlık dolu bir andan ve sosyal medyada takipleşmekten öteye geçmemişti. Hakkında çok az şey bili-yordum. Bir kedisi olduğunu, sevgilisiyle aynı evde yaşadığını, arkeoloji okuduğunu, sürekli diyet bozduğunu.

"Ee naber, nasıl gidiyor iş güc?" diye sordu çayı geldikten sonra. Yoğunmuş gibi görünmeye çalışıyordum. Acil halledilmesi gereken bir işim varmış gibi davranıyordum. Dudaklarımı belli belirsiz kımıldatıp, of bu da nereden çıktı, diyordum.

"Ha? Pardon ne dedin?"

"Nasıl gidiyor iş güc diyardım, yoğunsun herhâlde."

"Sorma ya, bu saat olmuş hâlâ mail cevaplıyorum. Sen ne yapıyorsun?"

Uzun uzun anlatacağımı sandım. Ne işle uğraştığından, beslediği kedilerden falan bah-sedecek diye bekledim. "İyilik ya, takılıyor muyum öyle pek bir şey yaptığım yok," diye geçiştirdi. Birkaç saniye baktı. Konuşacak bir şey bulamamak aramızdaki mesafeyi giderek açır-yordu. Uzaklaşıyordum yörüngesinden. Nefes alamıyordum.

Kafede seyredecek bir şeyler arıyordu. Yanımızdan telaşla geçip giden garsonları göz-leriyle takip ediyor, çaprazımızda sesleri masamıza kadar gelen çifte bakıyordu. Dediğim gibi, yorgundum, çok az tanıdığım, sevdiğim için pişman olduğum biriyle vakit geçirmek istemiyordum. Anlarsınız bu durumu.

"Şuradakilerin konuşmalarını duyuyor musun," diye sordu. Masanın diğer ucundan bana doğru iyice yaklaşmış, çay bardağını ellerinin arasında döndürüyordu. Sırtım kambur-laştı, hafifçe ona doğru eğildim.

"Duyuyorum ama ne konuştuklarına dikkat etmedim."

"Suriyelilerle ilgili kavga ediyorlar," dedi.

"Hm." Mesele ilgimi çekmiş gibi dikkatle baktım yüzüne. "Ne diyorlar yani?"

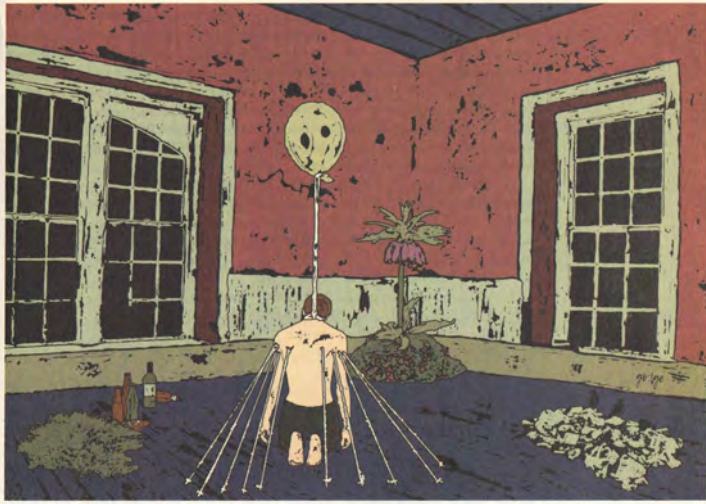
"Herfin biri geçen gün bir video paylaşmış, Suriyelileri istemeyenlerin Orta Asya'ya kadar yolu var," diye. Sesi fısıltıya dönmüştü. "Çocuk da küfrediyor iki saattir, burası bizim ülkemiz, Araplar siktirip gitsinler diyor."

Bu konuları konuşmaktan dilim pelte olmuştu artık. Yine de sırf konuşmayı devam ettirmek için sordum.

"Sen ne düşünüyorsun bu konuda?"

"İrkçi değilim ama ben de artık rahatsız olmaya başladım varlıklarından. Sonuçta bizim askerlerimiz onlar için savaşıyor, hepsi burada keyif çatıyor."

Tütün kesesine uzandım, bir sigara sarana kadar tek kelime etmedim. İşimi bitirdi-ğimde de doğrusu söyleyecek bir şey bulamadığımdan gülümsemekle yetindim. Lafa ırkçı



değilim diye başlayan birine ne söyleyebilirdim? Anıl'a mesaj attım.

"Kardeşim, Küfte mahsur kaldım, karşımda faşist bir kadın oturuyor."

Telefon çaldı.

"Kardeşim napıyorsun?"

"Napım ya oturuyorum Küfte bir arkadaşla."

"Şimdi kurtaracağım seni merak etme. Şiir gecesine gidecektik bugün unutmadın değil mi?"

"Aa o bugün müydü ya, gidelim gidelim gel beni al."

İnsanlardan kurtulmak için böyle aşağılık yollara başvuruyordum işte. Bazen ev arkadaşım kapıda kaldığı için aniden kalkmak zorunda kalıyordum, bazen de bir doğum günü partisine yetişmek için. Anıl biliyordu bu oyunu, benim de onu kurtarmışlığım vardı birkaç kez.

"Kalkman mı gerekiyor?" diye sordu Fatma. Yalanımı anladığına dair bir ifade belirdi yüzünde. Tecrübeyi elden bıraktım. Kekeledim. "Şiir gecesine gideceğiz bir arkadaşla, tamamen aklımdan çıkmış."

"Aa hiç şiir gecesine katılmamıştım, Ölü Ozanlar Derneği gibi bir şey mi?"

"Ben de tam bilmiyorum," dedim, "Anıl ortam olsun diye gitmek istiyor sanırım."

Yine sessizlik usulca girdi aramıza. Ya bizimle gelmek isterse? Git diyemiyordum, kitabımı açıp okuyamıyordum, bari ses olsun, multabbet olsun dedim. Ermişim gibi

telefonla gömülmek de yormuştu. Okuyacak tweet kalma-
mıştı. Giderek çirkinleşiyordu sanki, giderek şişmanlıyordu.

"Ee ne yapıyorsun, arkeologluk konusunda bir gelişme var mı?"

"Şimdilik bir gelişme yok, bir iki yaz boyunca kazıya gittim o kadar. Kış gelince bizim çalışmalar duruyor. Çamurda, kar ve yağmur altında kazı yapılmıyor."

"Pişman mısın peki arkeoloji okuduğuna?"

"Pişman değilim aslında, hatta çok seviyorum bu işi, keşke daha çok kazı olanağım olsaydı. On binlerce yıl önce ne olup bittiği seni de çok heyecanlandırmıyor mu?"

Bana kalırsa dünya kocaman bir hayvan leşi. Biz insanlar onu kemiriyoruz. Binlerce yıl önceden kalma surlar, orada tarım yapıldığına delil ilkel oraklar, kral mezarları, taştan tekerlekler ve bronz heykeller. Hepsi yok olsun, umurunda değil. Her şeyi yıkıp üzerine binalar yapalım. Tarihi yok edelim. İnsan denen canlı yok oluşuna bir çözüm bulup varlığını sürdürebilirse, binlerce yıl sonra yaşayacaklar da bizden kalanları yok etsin. Bilgiyi aktarmayı hiç öğrenmemeliydik. Belki o zaman medeniyet denen orospu bu kadar ileri gitmezdi. Ateşi bulan adam kimseye haber vermeden korkudan geberip gitmeliydi. Haddimizi aştık.

"Evet beni de heyecanlandırıyor," dedim. "Kemikler falan çok ilginç."

Mekânı dolduran uğultu giderek artıyordu. Suriyeliler hakkında tarışan çiftin de sesini duymaz oldum. Çay-

larımız tazelendi. Boş şeker ambalajlarını iç içe geçirdim. Telefonumun ekranını açıp kapattım. Saatin kaç olduğuna bakmayı unuttuğum için tekrar açıp kapattım. Böyle geçiyordu işte zaman. Ekran kilidini ne için açtığımı unutarak. Anıl geldi. Sarıldık. Fatma'yla ayaküstü tanıştılar. "Ee gidiyor muyuz?" diye sordu oturmadan. "Sizin işiniz varsa yalnız da gidebilirim."

"Yok yok," dedim. "Biz de tesadüfen buluştuk zaten kalkalım."

Fatma da benimle birlikte çantasını topladı. Sigara paketini, çakmağını falan aldı, kabanını giydi. Hesabı ödemek için kasaya gittim. O gelene kadar çoktan şifreyi girmiştim pos cihazına. "Hepsini ödemeseydin keşke," dedi.

"Önemi yok," dedim. "Alt tarafı iki çay içtin." İçtiği çayların parasını ödememem gerektiğini söylüyordu içimden bir ses. Cüzdanından tam altı lira çıkardı. Avcuma saydı. Kendi hesabını ödeyebileceğini söyledi. "Erkek olsun aynısını yapar mıydın," diye sordu. İnsanlara bir şeyler ismarlamanın bana iyi hissettirdiğini anlatmaya çalıştım. Kadın erkek fark etmezdi.

Anıl kapıda sigara içiyordu, yanına gittik.

"Şiir gecesi nerede yapılacak?" diye sordu Fatma.

Anıl'la birbirimize baktık. "İki alt sokakta," dedi Anıl.

"Size eşlik etmemde sakınca var mı?"

"İy şey," dedi Anıl. "Bilmem ki, yani bence, yani ne bileyim, gel istersen, bana fark etmez."

Fatma'dan kurtulamayacağımı anladım. Bir an gittiğim her yere benimle geleceğini, sonsuza dek ayrılmayacağımızı düşündüm. Ben ne kadar iğrenç bir adamsam o da o kadar iğrenç bir kadındı bana göre. Ben kötüydüm o da kötüydü. Ben sıkıcıydım o da sıkıcıydı. Bulmuştu beni.

Şiir gecesi diye gittiğimiz mekânda toplanan on kişi ancak vardı. Sahnede bir adam buğulu bir sesle, mikrofonu öpe öpe bir şeyler okuyordu. Birisi bize masa ayarlamaya çalıştı hemen. Mekân o kadar dardı ki, tuvaletin dibine bir masa yerleştirdi garson. Ne içeceği mizi sordu, çay söyleyecektim ama yalnız bira ve punç servisi yaptıklarını söyledi. Üç tane bira söyledik, karton bardaklarda getirdi. Arada bir arkalarını dönüp bize bakan dinleyiciler buraya ait olmadığımızı söylemeye çalışıyorlardı sanki gözleriyle. Okuyucu huşu içindeydi şimdi, gözleri kapıyor, içinde kabanın öfkesi boyun damarlarını şişiriyordu. Bağırmağa başladı birden. "Doktor anal ilişki sordu, enjeksiyon geliyor." Fatma kıpırdanıp duruyordu yerinde. Anıl bir bana bir ona bakıyordu. Kendimi muhafazakâr hissediyordum hayatımda ilk kez. Anıl'a kalkmak istediğimi söyledim, ama biraz daha oturmak için ısrar etti. Okuyucu değişti, bu kez bir kadını sahnedeki. İkinci biraları söyledik. Yarraklar, anılar havada uçuyordu artık. Cezbeye kapılmış gibi sallanıyordu dinleyenlerin başları. Fatma birayı o kadar hızlı içti ki, ben daha üçüncü yuduma gelmeden bir tane daha söyledi. Yüzünde aldırma bir gülümseme vardı. Kazağının kollarını yukarı sıyırdı. Sıcaklamış gibi yakasını kaldırıp içeriye üfledi. Göğüslerinin arasına. Çantasından çıkardığı selpağı kazağının altına soktu. "Çok terledim ya," dedi. Tiksinliyordum. Anıl sigara sarmaya uğraşıyordu. Elleri hafiften titriyor, çarşafı yuvarlamayı bir türlü beceremiyordu. Sonunda, yakılmadığı takdirde sigara olduğu anlaşılmayacak bir şey çıkardı ortaya, iyi yalamamıştı, sigaranın uç kısmı açık kalmıştı. "Çıkalım mı?" diye sordu. Fatma da ayaklandı bizimle. Gittiğimiz her yere geliyordu, olayı buydu onun. Yağmur ince ince yağmaya başlamıştı. Rüzgâr bu kadar sert esme dışarıda olmak katlanırlı aslında. İnsanı kambur eden bir soğuk vardı.

"Ben buradan eve kaçayım artık," dedim. Yere bakıyordum, rüzgârın kızarttığı sigaranın ucuna bakıyordum.

"Tamam kardeşim burası beni de baydı, şu kız bir insan sahneden."

"Kim bu oğlum, niye bekliyoruz onu?" dedim.

"Anlatırım sonra," dedi. Yarısına kadar içtiği sarmayı attı. "Bir sigara versene bundan bi sikim anlamadım."

İkisine de birer sigara uzattım. İçeri girdim. Sahnedeki kadın şiiri bitirdi. Herkese tek tek bakıp, önce alkışını bekledi. Üzerinde sadece bir tişört vardı. Bembeyaz kollarında

birkaç minik dövme. Otururken sutyensiz olduğunu fark etmemiştim. Kitabını masalardan birine bırakıp dışarı çıktı. Fatma gelip yerine geçti. Şimdi sahnede başka bir şair vardı. Arkamı dönüp dışarıya baktım. Cam kapının arkasında belli belirsiz seçiliyordu Anıl ve az önce dışarı çıkan kadın. Kollarını ovuşturuyor, iki büküm duruyordu Anıl'ın karşısında. Fatma'nın da bana baktığını fark ettim. Kafasını çevirdi hemen. Anıl içeri girdi. Gözleri kıpkırmızı, dokunsan ağlayacaktı. "Ne oldu lan," dedim. "Yok bir şey ya, gidelim mi buradan?" "Olur," dedi Fatma. Kabanını giydi. Kapıda, "Geç oldu ben artık eve gideyim," dedim. Günümün kalanını bir şekilde kurtarmak istiyordum. "Ben de geleyim mi kanka, kötüyüm biraz," dedi Anıl. "Olur gel, ne oldu lan az önce?" Boş ver der gibi elini boşlukta salladı. Caddeye doğru yürümeye başlamıştık. Rüzgâr, bir lağım kokusunu getirip burnumuza sokuyordu. Üşüyor, bir yandan Fatma'yı kibarca nasıl göndereceğimi düşünüyordum.

"Sen eve gideceksin değil mi?" diye sordum Fatma'ya.

"Evinin merak ediyordum aslında," dedi.

"Aa," dedim. "Bana mı gelmek istiyorsun?"

"Yani bir mahsuru yoksa?"

"Yok tabii canım, gelebilirsin."

Bir Tekel'in önünde durduk. Anıl'la bira ve sigara aldık. "Oğlum," dedi Anıl. "Ne ayak lan bu kız? Yapıştı lan bildiğin."

Ev hep olduğu gibiydi. Yalnızca uyumak için gelinen bir yer. Ortalıkta bir iki çift çorap. Kanepenin üzerine kırışık bir örtü. Salonun ortasındaki sehpa ağızına kadar dolu bir kül tablası. Üst üste yerleştirilmiş iki plastik sandalye. Açık unuttuğum televizyondan süzülen mavi ışık.

"Ev çok dağınık, kusura bakmayın," dedim.

Fatma çoktan terliğini bulup geçirmişti ayağına. Kanepenin üzerindeki tüten kalıntıları eliyle süpürüp yerleştirdi. Anıl sandalyeleri birbirinden ayırdı. Bir tanesini sehpanın karşısına getirip oturdu. Biraları açtık. Evin sıcaklığı iyi gelmişti hepimize. Montlarımızı çıkarmıştık. Loş ışık altında Anıl sigara sarmaya çalışıyordu. "Silah gibi olacak, silah," diyordu ikide bir. İlk dumanı kendisi aldı. Sonra Fatma'ya uzattı. Fatma bağdaş kurdu, endişeyi tere çeviriyordu vücudu. Cigaradan korka korka küçük bir nefes çekti. Öksürdü, sonra da güldü. Ben üst üste iki duman aldım. Fatma'ya artık gitmesi gerektiğini söyleyecek cesareti toplamaya çalışıyordum.

Cigaralar, sigaralar üst üste yakıldı. Esrar, sahip olmaya çalıştığım cesareti vermek yerine beni olduğumdan daha korkak biri hâline getirdi. Biralar bitti. Fatma ile Anıl sürekli konuşuyor, bilinçlerini yitirmişler gibi gülüyorlardı. En son ne zaman sarsıla sarsıla güldüğümü hatırlamaya çalışıyordum. Sislerin arasından mutlu bir hatıra bulmaya. Bulanık da olsa bir an.

"Şu pencereyi açalım mı?" dedi Fatma, "Çok sıcak oldu."

Saat ikiyi geçiyordum. O ilk geldiğindeki endişeli yüz ifadesinden eser yoktu. Kazağını çıkardı. Altında ince, siyah bir atlet vardı. Göğüsleri atletten taşacak gibi duruyordu. Eliyle düzeltti. Anıl şiir etkinliğinde konuştuğu kadını unutmuştu artık. Fatma'nın dizine dokunuyor, şakalar yapıyordu. Kanepede yan yanalandı. Evinde birilerini ağrılamayalı uzun zaman olmuştu. Bir kadının dizlerine dokunmayalı.

Fatma'nın bir gamzesi olduğunu bilmiyordum. Ellerinin bu kadar güzel olduğunu.

"Kardeşim hiç anlatmadın," diye böldüm sohbetlerini. "O konuştuğun kadın kimdi?"

Anıl alnına bir tokat attı. "Hassiktir," dedi. "Gece ona geçecektim, çok geç kaldım. Ben kaçayım artık yavaştan," dedi. Bir rahatlama hissi geldi. Duygularım darmadağındı.

Fatma telefonuna bakıyordu. Gitmek istemeyeceğini, burada kalmak istediğini adım gibi biliyordum. Kalsın istiyordum. Yalnız uyumayayım. Çok güzel elleri var.

"Fatma," dedim, "geç oldu, sen bu gece burada kal istersen."

Telefonu çaldı. Açtı. "Napim ya, bir arkadaşın evinde oturuyoruz. Ciddi misin? Kızım niye önceden haber vermiyorsun ayıp olacak şimdi. Tamam tamam bekle. Taksii atlayıp geliyorum." Telefonu kapattı. "Benim kalemim var," dedi "Acit bir durum var."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

*En son ne zaman
sarsıla sarsıla güldüğümü
hatırlamaya çalışıyordum.*

KAPI

Hikâyenin asıl sahibi, meçhul sürgüne...

Ahmet tütünden kavrulmuş boğazına yapışan balgamı ağzının içinde dolandırdı, dişleriyle ezdi, yuttu. Yarısı dökülmüş saçlarını aynanın karşısında geriye yatırdı. Üst dudağını kapatan bıyığı sararmış, alacalı bulacalı bir renge bürünmüştü. Köşeden aldığı makasla uçlarını düzeltti. Yıllar olmuş, buralardaki berberler bir türlü becerememişti doğru düzgün kesmeyi. Yarım yamalak mı anlatmıştı yoksa şehirlerine kendisi gibi olanlar hiç mi düşmemiştii, bilemedi. Yılları devirdiği sokaklara alışmadığını bir türlü yediremiyordu gururuna. Dili yarım yamalak, işi gücü katmersiz, keyfi bir türlü o anlatılanlar gibi olmamıştı. Ama zaman. O hep kendi istikametinde ilerlemiş, hiç durmamıştı. Şehrin tertemiz sokaklarında dolaşmaya, bir köşede öylece durup sokaklarda akıp giden insanların birbirine karışan seslerini dinlemeye, kendisine benzeyen bir sese yaklaştırmaya, bir merhaba demeye bir türlü mecali olmamıştı.

Yıllardır çeviri yaptığı çalışma masasından kalktı. Buralarda alıştığı kahveyi demlemek için mutfağa yöneldi. Bu çatı katında geçen yıllarda çok şeye alışamamıştı ama bu meret kanına öyle bir girmişti ki ne yapsa ne etse ağzına sürmeden güne başlayamıyordu. İyi miydi bu yoksa kötü mü? En son düşünecek olduğu şeydi. Kahve yavaş yavaş demlenirken çalan telefonla irkildi. Acıp açmamak arasında kararsız kaldı. Uzakta, çok uzakta bıraktığı memleketinden birileridir diye düşündü. Bugünlerde çok gelen olmuştı. Ahmet'le aynı yoldan. Tam otuz yıl önceki aynı telaşla. Elbette korkuyla, elbette kederli bir umutla.

"Alo?"

Bu sesi tanıyordu. Tanımazdan geldi.

"Alo, sesinizi alamıyorum."

Olduğu yere yığıldı. Göğsündeki sıkışmayı bastırmak için iki eliyle bastırdı. Düşmeyecekti. Düşenler bir bir ölmüştü. Derin derin soluklandı. Zihninde görüntüler canlanıyordu. Hava kurşun kadar ağırdı, kulaklarında sesler cınlıyordu. Ellerinin titremesini bir bastırabilse, birbirine vuran diz kapaklarından bir kurtulabilse her şey geçecekti.

Çatı katı bu evde geçirdiği yıllar Ahmet'e bir şey daha öğretmişti: Pencereden sokağı izlemek.

Paris sokakları ona inat akıp gidiyordu. İnsanlar parfüm kokularının içinde ölüme yaklaşmanın tarifsiz hazzıyla bir o yana bir bu yana koşturuyor, kasvetli havanın ruhlarına temas etmesine keyifle el pençe duruyorlardı. Dönüp arkalarında bıraktıkları zamanın tortusunu bir teraziye koymayı hiç düşünmüyorlardı. Öylece debelenip duruyordu hayat kendi içinde... Kimsenin kimseye dokunmadığı vakitlerdi.

Ahmet titreyen ellerini durdurmaya çalışmayı çok uzun vakit önce -gözlerini hastanede açtığı gün, göğsünde bitmez bir acının yükseldiğine adamakıllı tanıklık ettiğinde- bırakmıştı. Şimdiyse camın buğusuna parmak uçlarını yaslamış salınıp duran parmaklarından çıkan şekle kendini bırakmıştı. Ortaya çıkan biçimsiz ize baktı. İşte şimdi o sığındığı kuytuydaydı: Yıllarını geçirdiği yollar, tren biletleri, mola yerlerinde içtiği sigaralar, birkaç kez aşık olduğu, -suratları neden bir türlü gözünün önüne gelmiyor- adsız kadınları hatırladı. En beteriydi bu, hatırlamaktan kaçamıyordu. İçinde yükselen korkuyu bastırmalıydı. Ama nasıl? Kahve. Buralarda herkes böyle yapıyordu ama Ahmet becerememişti. Ta ilk gençliğinden bu yana. "Eyy" diye başlayan bir şiir geçirdi aklından, olmadı. Tutmuyordu sesin rengi, kulağında cınlamıyordu.

Masada biriken notlara göz attı. Yarım yamalak kalmış işler, yetişmesi gereken çeviriler, alınacak telifler, okunmayı bekleyen kitaplar, ilk gençliğinden kalma sözlükler -neden sayfaların arasındaki küller bana git değil- gözünde büyüyordu. Ah, bir kere daha çılsaydı şu



telefon, bir kez daha! Sorgusuz, sualsiz açacaktı. Ne kadar uzun vakit olmuştı kendi dilinde bir ses duymayalı... Ah ki inadı, işte bunun sonucunu değil miydi her şey?

Nokta. Çevirinin bugünlük sonuna geldi. Be kelime-ler ne de zihni akıp gidiyordu. Kendisine soru sormak-tan vazgeçip hemen köşedeki lokale çıkacak, kendi gibi olanlara selam verecek, yanlarına oturacaktı. Lafı dolan-dırmayacak, "Ben geldim, kay kenara," diyecekti. Kimse-nin doğrusuna, kimsenin sözüne karışmayacak, buraların gazetelerinin ekonomi, politika sayfalarını okuyup yorum yapmadan kendine bir kahve söyleyecek, hatta -beni kim çağırırsın ki- ilk selam verenin çağırısına, olur diyecek, geceyi ucuz bir şarap evinde en hafif şaraptan birkaç kadeh içe-rek geçirecekti.

Dünyanın dönmediğine, her gecenin gündüze yem olmadığına, saatlerin bitmiş pillerine rağmen zamanın aktığına kim inanır ki? Hiç kimse. Ahmet de inanmaya-caktı. Böyle bir zamana doğmuştu; hem kavgaların büyü-düğü hem yenilgilerin, hem suların taşkın ağızlarında daha da çoğaldığı, peşi sıra ne varsa alıp götürdüğü, götürürken ne gürleyen sesinden ne de berraklığından kaybettiği, ne düşenlerin unutulduğu ne de düşenlerin zaferi gördüğü, ne de suların hep bir yataкта vakti gelince dingin bir hâl aldı-ğının yadsındığı vakitlerden geçmemiş miydi? Elbette geç-mişti. -Kim hatırlar ki beni?- Kim unutturdu ki o günleri? Ahmet de unutmamıştı. Birileri masasına çağırırsın diyeydi, ama kim?

Virgül. Aklındaki tüm sorulara bir virgül koyup -bu basit kelime oyunlarından ne zaman vazgeçece-ğim- evden çıktı. Sokağın sesi, dükkanların koyu karan-lığı, yabancı, yavan, samimiyezsiz selamların birbirini ardına verildiği, kimsenin gülmeyi bilmediği, -ama nasıl bu kadar sık giyiniyorlar?- caddeye çıktı. Zihnini kemirip duran ses-ten kurtulmanın bir yolu arıyordu. Şehrin içinde kay-bolmak, kendine benzenen birileriyle karşılaşmak, yüzü, sesi, cismi unutulmuş arkadaşlardan söz etmek istiyordu. -Herkes nerede? Bu tenhâlığını sebebi ne?- Köşede birik-miş polisleri gördü. Üstlerinde çelik yelekleri, yanlarından sarkan Adem'in günah elması gibi gaz bombaları, yüzlerin-den tüm yaradılışın pişmanlığı, bakışlarında kuruyup kal-mış bir göl yatağı görüntüsüyle öylece dikiliyor, etraflarını izliyorlardı. Yoluyla değiştirdi. -Ya telefon çaldıysa?- Boylu boyunca uzanan, peşi sıra ağaçlarla, bodur çalılarla kaplı yolu yürümeye koyuldu. Güneş, bulutların ardına çekiliyor, çıplak bir gri, ne idiği belirsiz bir tonda gökyüzünü kaplı-yordu. Ahmet, göge baktığında incecik bir ter damlası sır-ından kayruk kemigine doğru aktı. İrkildi, kendine bilendi.

Kimdi arayan? Apartman kapısında öylece dikilirken ayakları ne ileri ne geri gidiyordu. O soğuk terin bir kez daha akması, yarım yamalak uyandığı sabahların bitmesi, evin koridorunda adımladığı fayansların kara derz araların-dan sızan soğuk gibiydi.

Merdivenlerden çıkarken geride bıraktıklarını düşündü. Böyle böyle çıldırmıştı, sokağından bir adım öteye gidemeye gidemeye... Göğsüne mihanmış geçmişe olan bağlılık tırmanıyordu merdivenleri. Soluk soluğa kalacak kadar yaşlanmıştı. -Değil mi ki genç ölenler güneşe gömül-düler.- Kötü şairlerin ve gerçekle bağını koparan roman kahramanlarının seslerini duyuyordu. Apartman boşluk-larına yapışıp kalan o rutubet kokusunu içine çekti. İşte böyle böyle anlıyordu yaşadığını. Sisin, nemin, bodrum kat-ların, çatıya sıkışmış hayatının içinden geçmekti sol tara-fında atan şey.

-Ha gayret, son merdiven. Bu son virgül. Son kez duyacaksın sesini. O göğsündeki hırıltıyı seviyorsun, itiraf et. Ha gayret.-

Anahtarı çevirdi. Cayıp cayıp bir ses. Telefona güç bela yetişti.

"Kimsin?"

"Ahmet abi, nasılsın? Erdal'ın oğlu ben."

"Erdal'ın oğlu? Ne istiyorsun?"

"Abi, herkes seni arıyor. Güç bela telefonunu bulduk. Mahalle kentsel dönüşüme giriyor da imzan mı ne lazım-mış. Adres gerekiyor."

Yıllar önceden, ölenlerin dövüşerek öleceğini bildiği günlerden bir rüzgâr esti.

"Erdal'ın oğlu," dedi, "Not et evladım."

...

"Duyuyor musun oğlum?"

"Abi duyuyorum. Müteahhit bey yanımda da seninle konuşmak istiyor."

"Ver oğlum."

Çalışma masasına oturmuş, sigarasını yakmıştı.

"Efendim, merhaba. Malum kentsel dönüşüm çağı-mızın bir gerekliliği. Eğer siz de arsanızı satmak isterse-niz büyüğe bir adayı satın alacağım. Kişi başı iki daire, 70 metrekare, iki artı bir, yanlış anlamayın ama Amerikan mutfak olacak, Fransız balkon bir de."

Ahmet sigarasını sigarayla tutuşturdu.

"O ev rahmetli babamdan kalma. Arsayla birlikte size evi satarım fakat bir şartım var. Sokak kapısını söküp Fran-saya göndereceksin. Sonrasında yasal işlemleri hallede-riz."

"Tabii ki efendim. Adresi vermeniz yeterli."

"Not edin."

-Bir hafta ne kadar da zor geçti. Ama dayan, bu son şarkı.- Kargo şirketinden görevliler çatı katına kapıyı bıra-kırken Ahmet, günün ilk kahvesini demliyordu. Pencere-leri açtı. Çekmeceden takım çantasını çıkardı. İlkın demir kapıyı söktü, sonrasında babasının teriyle sıvanmış kapıyı boşluğa oturttu.

Kendisine bir kahve koydu.

Kapının çalmasını bekledi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://irantey.org>



kupa
bardaklar



bez çantalar



defterler

ÜRÜN ÇEŞİTLERİ İÇİN WEB SİTESİNİ ZİYARET ET!

www.konudukkan.com

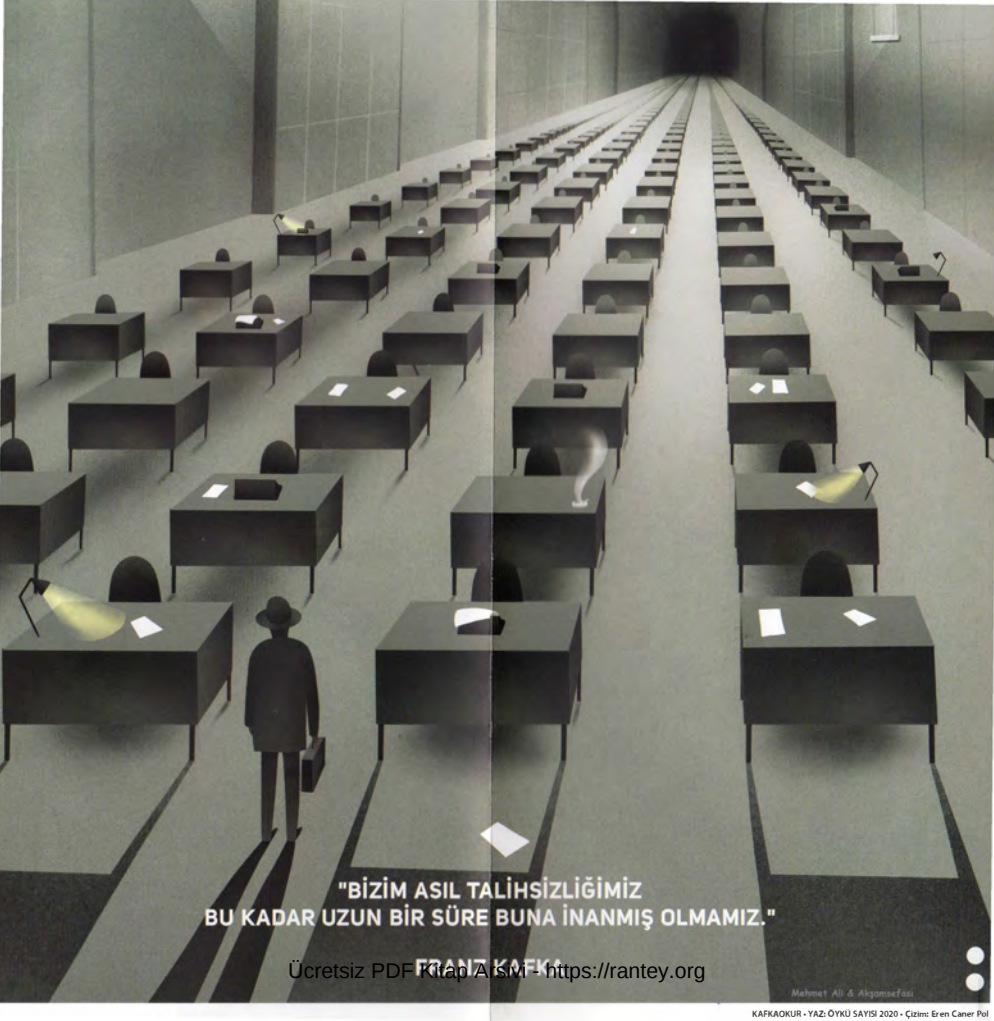
dergiye
abone ol!

www.konudukkan.com



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası et! @ konudukkan



**"BİZİM ASIL TALİHSİZLİĞİMİZ
BU KADAR UZUN BİR SÜRE BUNA İNANMIŞ OLMAMIZ."**

FRANZ KAFKA

Ücretsiz PDF Kitap Alışveriş - <https://rantey.org>

Mahmet Ali & Akşançın



AMA GÖZLER KÖR.
YÜREĞİYLE BAKMALI İNSAN...

ANTOINE de SAINT-EXUPÉRY

EREN
CANER
POLAT

URSULA K. LE GUIN

"Eğer bir şeyi bütün olarak görebilirsen," dedi, "hep güzelmiş gibi görünür. Gezegenler, yaşamlar... Ama yakından bakıldığında bir dünya yalnızca toz ve kayadan oluşur. Günden güne yaşam daha da zorlaşır, yorulursun, ritmi kaçırsın. Uzaklığı ararsın- ara vermeyi. Dünyanın ne kadar güzel olduğunu görmenin yolu, onu ay gibi görmekten geçiyor. Yaşamın ne güzel olduğunu görmenin yolu ölümün bakış açısından bakmaktan geçiyor."

"Urras için iyi. O orada ay olarak kalsın - onu istemiyorum! Ama bir mezartaşının üzerinde durup, yaşama bakıp 'Ne güzel!' demeye yokum. Onu burada, yaşamın ortasında, şimdi görmek istiyorum. Sonsuzluk umrumda değil."

Shevek gülümseyerek "Sonsuzlukla ilgisi yok," dedi - gümüş renkte, gölgeler içinde, zayıf, tüylü bir adamdı. "Yaşamı bütün olarak görmek için tek yapman gereken şey, onu ölümlü olarak görmek. Ben öleceğim, sen öleceksin; başka türlü birbirimizi nasıl sevebildik ki? Güneş de bir gün sönecek, başka türlü nasıl parlamaya devam edebilir?"

"Senin şu durmadan konuşman, şu lanet olasıca felsefen yok mu?"

"Konuşma mı? Konuşma değil. Akıl yürütme değil. Elin dokunuşu bu. Bütünlüğe dokunuyorum, onu tutuyorum. Hangisi ayışığı, hangisi Takver? Ölümünden nasıl korkabilirim? Onu tutarken, ellerimde ışığı tutarken-"